

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő:
VÉSZI JÓZSEF.

Felolós szerkesztő:
BRAUN SÁNDOR. A SZERKESZTŐSÉG.

Kiadja:

Égész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre
7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Pasteur.

Budapest, augusztus 8.

Tegnapelőtt leplezték le Pasteur szobrát szülővárosában, Dóleben, a franciáknál szokásos nagy és méltóságteljes ünnep keretében. Az egyszerű timár fiának elment hódolni a francia kormány, az akadémia s az ő külön akadémiaja, a világ első bakteriológiai iskolája: a Pasteur-intézet. Louis Pasteur tehát mostantól fogva ércebeöntve áll a kis Jura-város főterén, s a nagy tömeg, amely a hadvezérek, politikusok és költők neveit megtanulja, még mindig a tisztelet ama nemével megy el a szobor mellett, amelybe nagy adag tájékozatlanság keveredik.

Most, amikor szunnyad a politika és elcsönDESültek a háborúk, álljunk meg néhány pillanatra ennél a szobornál, amelyben egy sugárzó elméjű ember külső formáit metallizálta az utókor tisztelete. E pillanatban még talán messze van tőlünk ennek az öreg embernek a szobra, de nézzünk feléje szeretettel és érezni fogjuk, ahogy jön felénk, s végül közelebb lesz a szívünkhez, mint a nálánál nem sokkal nagyobb, de érdekesebb Bismarck vagy akármilyen más óriási politikus, akinek sziklába faragott alakján tanulhat a politikai tanuló, elmerenghet az erő szép formáit kedvelő esztétikus, de aki az emberiség nagy céljaihoz egy fikarcnyival nem vitte közelebb ezt a világot. A korok izlése muló; régi tapasztalás, hogy a nagyság kritériuma változik. A középkor hős lovagjai kényszerítve tisztelt hálványokká válnak és szerény doktorok emléke körül babérfák rügyeznek ki. A franciák Pasteur sírjára odavesték azt a szót: *Fermentation*, mint ahogy a hadvezérek sírjaira rávesik a győzelmes csatater nevét. És akinek van érzéke a diadalokat megmérni, az sejtí,

hogy a Fermentation hosszabbéletű és fényesebb sírfelirat, mint az Austerlitz. Ősök lángoló vitéségének emléke elmulik: amelyiket meg nem gyanúsítják, azt elfelejtik s a generációk egyre vesztik érzéküket a hadi glória iránt. Ami évszázadokkal ezelőtt gyávaság és elpuhulás jele lett volna, a világbéke ma apostoli gondolat. S akinek sírját a középkor mint kuruzslóét felbolygatta volna, annak koporsójából ma világosság szűrődik és egy ilyen szegény, szelíd vegyész kis, szürke alakja körül csudálatos fényesség gyullad.

Kezdjük néhány unalmas mondattal.

Mi köze a világnak ahhoz, hogy a borkő-sav sóinak kristályain aszimmetrikus lapocskák vannak? Mit érdeklí az emberiséget, hogy a szőlősav-sók kétféle kristályainak oldatai közül az egyik a polarizott fény síkját jobbra, a másik balra téríti? Ugy-e, ez csak szakembernek érdekes és csak akkor mulatságos, ha valami jó operettben beszél róla egy tudós, miközben felesége egy huszártiszttel édes zene mellett flirtel?

Én istenem, mekkorára nőtt meg ez a két unalmas, száraz felfedezés a Pasteur kezében! Ebből a két szürke mondatból akkora világosság gyulladt, hogy még ma is ennek a fénytől ragyog a kémia és az orvostudomány. És ezzel a két jelentéktelen mondattal megszületett a föld termő-erejének ismerete, az ember táplálkozásának nagy problémája, a ragadós betegségek gyógyítása, a modern bakteriológia s vele együtt az antiszepezis, amely a tisztaságot a luxusból törvényté emelte. Népszerűen beszélve, ezen a felfedezésén alapszik Pasteur életének egész munkája, mely eredményeként megtalálta gyógyszerét a lovak, birkák, szarvasmarhák, tyukok, selyemhernyók legrettenetesebb betegségeinek, kitalálta azt a módszert, amelylyel azóta min-

den olyan baj ellen védekezünk, amelynél szérumot, oltást kap a beteg, s ráadásul megcsinálta a veszettség szérumát. Fölfedezéseivel egyszerűen letörtölt az emberiség homlokáról egy sereg gondot, biztosabbá tette a föld mivelőinek megélhetését, megmutatta a védekezés módját az ember legfélelmetesebb nyavalyái ellen. Tehát kenyeret adott a kezünkbe és meggyógyított a betegségeinkből. Meggyógyítván a táplálásunkra szolgáló állatokat, kedvet élesztett az állattenyésztőkben; meggyógyítván a bort, kedvet élesztett a föld mivelőiben, s így, ugy-e, megmutatta, hogy érdemes szeretni a földet, mert nem a föld gonosz, hanem mi vagyunk tudatlanok? Megkisebítette ama betegségek számát, melyek halállal végződnek; a vírus gyöngüléséről szóló tannal megvetette alapját a difteriisz, tifusz, himlő, kolera, pestis, tuberkulózis gyógyításának, s így, ugy-e, megmutatta, hogy érdemes szeretni az életet, mert nem a halál gonosz, hanem mi vagyunk vele szemben tudatlanok? Megedzette a szívünkben a ragaszkodást ehhez a bolygó csillaghoz, amelyen lakunk, s elültette bennünk a bizalmat a földi lét iránt.

És még szélesedik, egyre nagyobb lesz a Pasteur dicsősége, ha jobban belenézzünk a vegyi konyhájába. Az erjedés tanának fölfedezése mutatta meg a világnak azt, hogy az erjedést nem a fehérnye-anyagok felbomlása, hanem millió és millió apró élőlény okozza. Ezek rothasztják meg a szárazos fákát és ezek korhasztják el az ember testét. Megvolt tehát a bakteriológia alapvető tétele. De Pasteur tovább ment. Fölfedezte, hogy ezekből a bacillusokból tenyésztett telepek mérges volta egyre csökken. A régibb, kevésbé mérges vírussal beoltja a beteg állatot s ime, az állat meggyógyul. Megvan tehát az elv, hogy a

TÁRCA

A nyugdíj.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Irta: *Szeeső Vilmos.*

I.

(Szoba az adóhivatalban. A rács mögött hivatalnokok dolgoznak, nagy könyvek fölé görnyedve. A rács előtt egymás hátán szorongva állnak a felek, adókönyvvel, fizetési írvél a kezükben, arcuk ki van pirulva a várakozástól és a hőségétől. A szoba levegője a sok papiros dohos szagával és emberi párával elegyes. A főnök néha végigmegy a szobán és megvizsgálja a hivatalnokok munkáját; a főnök nagyon kicsi ember, de nagyon büszke és öntuatos. A falon kongó hangon keleg egy kerék, vén óra, a tollak perecnek, a főnök lépte recseg, néha nehez sóhaj hallatszik, egyéb zaj nincs.)

Egy öreg nyugdíjas a rács előtt: Kérem, kérem, bocsanat, már két órája várok... számfejtésék már a nyugdíjamat...

Egy hivatalnok a rács mögött (kelletlenül): Rögtön, csak a nagyságos tanácsos ur nyugdíjával végzek.

Az öreg nyugdíjas (ősz szakállába mormogja): Pedig a tanácsos ur csak két perc előtt jött.

(Eltelik öt perc. A főnök végigmegy a szobán, miközben zsebkendőjével nagyméltóságosan megtörli a pápaszemét.)

A hivatalnok: No, adja ide a könyvét.

(Az öreg nyugdíjas átadja a fizetési könyvét.)

A hivatalnok: Kéthavi nyugdíjat vesz föl?

Az öreg nyugdíjas: Igen, a március és április havit. Márciusban nem voltam itthon.

A hivatalnok (kiváncsian): Hát hol volt?

Az öreg nyugdíjas: Meránban voltam... Sokat köhögtem a télen.

A hivatalnok (fontoskodó arccal): Kérem, ez a nyugta nincs jól kiállítva.

Az öreg nyugdíjas (ijedten): Miért nem?

A hivatalnok: Kérem, ön most kéthavi nyugdíjat vesz föl, a március és április havit. És a nyugtán csak az van igazolva, hogy ön április elsején életben van, de hiányzik annak az igazolása, hogy ön március elsején is életben volt.

(A várakozó felek közt csendes derűtlenség terjed el.)

A nyugdíjas (mosolyogva): De kérem, ha igazolva van, hogy április elsején életben vagyok, akkor minek azt igazolni, hogy március elsején is életben voltam?

A hivatalnok (akit a derűtlenség bosszant): Kérem, itt nem lehet okoskodni, itt a szabályok beszélnek. En, mint magáember, elhiszem önnek, hogy március elsején is élt még, de mint hivatalnok nem hihetem el, mert nincs igazolva. A szabályok pedig előírják, hogy minden egyes hónapban a nyugdíjasnak az előjáróság által igazolnia kell életbenlétét. Sajnálom, de a március havi nyugdíjat nem adhatom ki, ha csak nem igazolja az előjáróság által, hogy március elsején is élt.

A nyugdíjas (könyörögve): De kérem, legyen tekintettel... Öreg lábaimmal most megint elbotorkáljak az előjáróságához, onnan újra vissza és megint várjak két órát ebben a tolongásban, ebben a hőségben csak azért, mert nincs igazolva, hogy egy hónappal ezelőtt is élttem?

A főnök (odalép): Mi az?

(A hivatalnok elmondja neki.)

A főnök: Helyesen van. A szabály, kérem, az szabály. A szabályt be kell tartani. Mi lenne az állam rendjéből, ha a szabályokat nem tartanók be?

A nyugdíjas (kínosan mosolyogva): De kérem, hisz ez oly világos! En most élek, ugy-e, hiszen látják...

A főnök: Kérem, az nem elég, hogy látjuk.

A nyugdíjas: De igazolva is van...

A főnök: Ez a fő.

A nyugdíjas: Tehát igazolva van, hogy élek.

Az is bizonyos, hogy életkorra nézve nem vagyok háromhetes csecsemő, mert hiszen negyven esztendőig szolgáltam az államot és éppen ezen az alapon kapok nyugdíjat. Ez igaz, ugy-e bár?

A főnök: Kérem, csak röviden. Az idő halad és nagyon sok a fél.

A nyugdíjas: Tehát bizonyos, hogy idősebb vagyok, mint egyhónapos. Mi következik mindebből? Az következik, hogy egy hónap előtt is élttem. (Megtörli homlokát.) Azt hiszem, ez nagyon világos.

A főnök (nyugtalanul): Kérem, itt nem arról van szó, hogy mi világos. Itt a szabályokról van szó. A szabályok előírják, puktum. En a szabályokból egy szikrát sem engedek, mert (nagy méltósággal) én megesküdtem arra, hogy betartom a szabályokat.

A nyugdíjas: Kérem, legyenek arra tekintettel, hogy én is hivatalnok voltam. En is számfejtettem nyugdíjamat...

A főnök (az óráját nézi): Kérem, tudom, hogy ön is volt hivatalnok... de azóta az idők szelleme megváltozott. Mondtam már, hogy a szabályból nem engedünk. Tessék elmenni az előjáróságához és igazoltatni azt, hogy ön március elsején is életben volt.

(Az öreg nagy fejszoválások közt kieszoszog a szobából.)

II.

(Az előjárónál.)

A nyugdíjas (elmondja a baját): ... Kérem, nagyságos előjáró ur, igazolja a március havi életbenlételemet.

Az előjáró: Nagyon sajnálom, de nem igazolhatom.

A nyugdíjas (nagyon ijedten): Nem?

Az előjáró: Nem lehet. Ön március elsején nem volt a városban, ön március elsején Meránban volt. Ön nem volt itt, én tehát nem igazolhatom, hogy élt.

régibb virus gyöngébb, s hogy a gyöngö virus — gyógyít, megvan a védőoltás korszakalkotó tana. És ezen alapszik most mindaz a kutatás, amit a tudósok világszerte végeznek a bakteriumok-okozta betegségek meggyógyítására. Ha valaha sikerül megcsinálni a tuberkulózis igazi szérumát, az is ezen tanon kell, hogy alapuljon. Ime tehát: nem befejezett fölfedezések, érett gyümölcsök a Pasteur tanai, hanem termő rógei minden idők orvostudományának. Ő, aki nem is volt orvos, évszázadok minden néven nevezendő orvosának megmutatta, hogy miképpen kell gyógyítani. Ugy-e, mint világít, mint növekszik a szemünk előtt a gyöngö és laikus magyarázatra is a Pasteur két szürke mondata? Ugy-e bár, önkéntelenül is kalapot emelünk előtte, nemcsak mint az emberiség egyik legnagyobb jótévője, hanem mint kitaláló elme, mint termő géniusz előtt is?

És ha az élet végcéljának az emberek boldogulását tekintjük, ha e szerint mérjük meg amaz erőfeszítéseket, melyek az emberiség számára történnek, ha e szerint határozzuk meg, hogy ki a nagy és emlékezésre méltó ember, — Istenem — hány nagyság törpül el, hány glória vész homályba Pasteur érdemei mellett, hányra mondhatjuk, hogy megmérteft és könnyűnek találtatott!

Hol van a hadvezérek dicsősége, hol a nagy államférfiak minden történelmi glóriája, amikor így egyszerre elkezd fényleni előttünk a kis, öreg francia vegyész homloka? És e pillanatban szabad elfelejtenünk a nagy és dicső hőstetteket, a legdicsőbb államszervezők munkáját, a legvéresebb csatákat, mikor belelátunk annak az embernek a lelkébe, aki megjavította az életünket és arcultverte a halált.

Molnár Ferenc.

BELFÖLD

Miniszterek nyara. Széll Kálmán miniszterelnök. mint már említettük, augusztus hó 18-án, 6. felsége születésnapján Budapestre jön és a budavári palotában díszbédet ad. Addig Rátóton is folyton foglalkozik taradói ügyével. Guiner Gyula államtitkár a napokban járt Rátóton a belügyminisztérium legsürgösebb jelentemivalóival. A vendégek, a miniszterelnöknek egy személyes. mint politikai barátai. sűrűn lá-

A nyugdíjas (hebegve): De kérem... én most élek... tehát...

Az előjáró (ünnepélyesen): Kérem, én nem vonom kétségbe, hogy ön március elején élt. De még se igazolhatom e körülményt, mert ön akkor nem volt a városban, nem jelentkezett nálam, tehát én hivatalosan meg nem győződhettem róla, hogy ön akkor élt. En csak azt igazolhatom, amit látok és ön, mint volt hivatalnok, nem kívánhatja tőlem, hogy olyasmit igazoljak, amiről nincs hivatalos meggyőződés.

A nyugdíjas (síró hangon): De kérem, elvesztem a márciusi nyugdíjamat... És nekem gyógyaszt kell fizetnem...

Az előjáró: Kérem, azért még nem veszt el. Irjon Merán előjáróságának, ahol ön akkor tartózkodott, hogy igazolják hivatalosan az ön március havi életbenlétét.

A nyugdíjas (a homloka gyöngyözik): Éz, kérem, a legjobb esetben eltart egy félévig. Ott vizsgálatot indítanak, tanukat hallgatnának ki, orvosokat, fűrdőszólgákat, a vasut igazgatóságát, ahol menetjegyet megváltottam, levelezének és a többi... És hátha nem is volna sikere?... Hátha szelhámossgot gyanítanak, a dolgoban?... Hiszen, tetszik tudni, a mai világban... Megütődne az, hogy egy 70 éves ember igazolni akarja azt, hogy egy hónap előtt is élt... És levelezének a hatóságokkal, valószínűleg a külügyminiszter utján... És tán a rendőrséghez is fordulnának. O uram, ez rettenetes!

Az előjáró (tűrelmetlenül): Sajnálom, nem tehetek róla. Ajánlom magamat.

(A nyugdíjas elhagyja a szobát, lemegy a lépcsőn. A vér tetlenül dűbésben gyűhá tótnál. Hirtelen régen elfeledett dolgok jutnak az eszébe. Lelkén végpígharzik negyvenéves szolgálatainak emléke, az a sok rettentő szenvedés, melyet a betű száraz, hideg, korlátolt és gyilkos szellemétől el kellett viselnie. E papiruszaga, rideg, buta és végtelenül nagyzó, lelketlen kíséret, a hivatalos szobák maradó, penészes szelleme megülte az ifjúságát, kedvét, rugalmas elméjét, ambícióját és minden édes álmát. Az öreg nyugdíjas szívét mondhatatlan keserűség szorította össze, elszűkült és holtan esett neki a lépcső karfájának.)

toztatják a róti kastélyt. Nemrég volt lenn a Ház elnöke, gróf Apponyi Albert, majd a horvát bánt, gróf Khuen-Hederváry Károlyt látta vendéglátó a miniszterelnök; a szabadelpvüpart alelnöke, Szentiványi Árpád is meglátogatta a miniszterelnököt s ezen a héten volt nála gróf Károlyi István is.

A *Neue Freie Presse* mai estilapjában a következő budapesti telegrammat közli:

Rátóton a miniszterek tanácskozására gyűltek egybe. Mint hírlík, nemcsak Darányi földmívelési miniszter hanem Láng kereskedelemügyi miniszter is Rátóton tartózkodik. A miniszterek Rátóton való tartózkodása feltűntést kelt és nagyon titkoszok. A lap értesülése szerint csak véletlenül tudták meg Budapestben, hogy a kereskedelemügyi miniszter is Rátóton tartózkodik. Arról, hogy mikor utazik dr. Koberer Rátóra, sem Budapestben, sem Bécsben még nem tudnak semmit.

Hogy mindebben mi a titkoszok, az a *Neue Freie Presse* titka.

Az autonóm vámtarifa. Bécsből táviratozzák, hogy az autonóm vámtarifának a kereskedelmi miniszteriumban július 23-án megkezdett harmadik olvasását ma az osztrák és a magyar minisztériumok képviselői befejezték. E tárgyalások eredményét most már mindkét részről a kormányok elé terjesztik.

A kedvrontók. A magyar klerikálisoknak — és sokkal inkább a világiaknak — ugy rémlík, hogy európaszerte válságos idők járnak az ultramontán tulkapásokra. Megüti fülöket az a harci zaj, mely Franciaországból hangzik a világba, még látják zsarátnokát a lángoknak, melyek az imént Spanyolország fölött festették pirosra az eget és most ijedten bujnak össze. Egy óriási áramlat szelét érzik. Erősíteni szeretnék magukat. Aggódva járják be a magyar klerikálisok várának minden ütköző-pontját, hogy újra meg újra meggyőződjenek: éber-e a legénység, harci kedvben égne-e a vezérek? S a magyar klerikálisok, ugy teszik, nincsenek egészen megelégedve vezéreik harci kedvével. Az a tisztelet, melylyel szeretből adóznak valakinek, nem nyugtatja meg őket, mert nekik kedvesebb volna az a másik tisztelet, melyet a félelem sugall. Hogy Magyarország bitoros hercegprímása. a nemzeti és vallási érzés e legfőbb harmoniája, rózsákon járhat az egész országban, melynek minden fia áhíttalul hajlik meg a primás nagysága előtt: az nekik aggodásukban nem megnyugvás. Ha félnének tőle! Ha harcias, szenvedélyes, katonavér volna! Mindjárt kevésbé aggasztaná őket az európai áramlat. Igy azonban szent életét gyöngöségnök, lelkének harmoniáját kényelemnek, az iránta nyilvánuló szeretetet és tiszteletet kevésbe vevésnek hiszik és szeretnék elhietni. És török a fejüket, hogyan tudnák ezt a szent embert elkedvetleníteni. Mert azt tudják, hogy csak erről lehet szó. Aki olyan erősen gyökerezik a király és a magyarság szívében, akit Isten kivételes kegyelme melegít és ápol: az ott perfid hitesztelésekkel lehetetlenné nem tehetik. De férfúli büszkeségében ha megfoghatják, kedvét ha megronthatják, a perfiditák és okvetetlenkedések zuhatagát vele ha meguntatják: akkor talán eszébe jut a szentéletű íópapnak, hogy távolodjék az emberektől és közeledjék az egyedülvalóhoz. Errevalók azok a gonosz pletykák, hogy a primás gyöngének érzi magát s hogy koadjutor kellene melléje, persze eum jure successiónis. Az a körülmény, hogy ennek a koadjutornak a nevezetes erdélyi püspök-grófot emlegetik, csak arra jó, hogy ráismerni belőle, merről fuj a szél. Nevezetes és gonosz pletykaságok, a hercegprímás kedvének rontására törekvő puhatolozások, izetlen szuggerálások ezek és csak azt bizonyítják, hogy a klerikális urak félnék és hogy nekik semmi sem szent. De a bitoros primás, mint eddig, ezental sem fog a kedvrontókra figyelni, hanem nyugodtan fordul tekintetével a nemzethez, mely szereti és lelkének egész gyönyörűségével néz fel hozzája.

Ünnepplé tótok. A *turócs-szent-mártoni* ünnepségek nyugodtan folytak le. A tótok egyesületi házában, a Domon három magyar lobogó üdvözölte az érkező vendégeket. Folyó hó 6-án este műkedvelői szimfóniás volt, azután pedig a tót daloskör énekel és kódiátolyképeket mutogattak. Ezt ismerkedési estély követte. Másnap délelőtt a tót Múzeum-egylet és a Zsivena nőegylet közgyűlését tartották meg, amelyet

banket követett. Este bál volt. Ma kirándulást tettek az erdőbe. Az ünnepen igen sokan jelentek meg, bár idegen és vidéki vendég a szokottnál is kevesebb volt. Csehországból 23, Morvaországból 15 és Oroszországból két vendég érkezett. A vendégek között volt 21 tanító és tanítónő, nyolc különféle hivatalnok, hat katolikus és evangélikus lelkész, négy orvos, két ügyvéd, két hírlapíró stb.

Igazolás. Rieger András urtól ma a következő táviratot kaptuk:

A *Budapesti Napló* augusztus 5-ikén kelt számában *Luritz II.* íelírással személyemre és ógemre vonatkozó adatok teljesen *alapatlanok.* Tudtommal, belegezőzésemmel *ily hazafiatlan, míveletlen válassz nem adatot soha.* Ha valaki az én nevemben németországi vagy svájci cég magyar átirátára *ilyen gorbomba, számár válassz* adott, az legfeljebb egyik alkalmazottam ügyetlenségére, valószínűleg azonban valamely rosszakaratu konkurensem cselekedvénye. Tény, hogy egész életem és működésemmel *mindég hazafias gondolkodású volt,* amit *Nagyszében* város magyarsága elősmert, mert magyar polgártársaim bizalma folytán a nagyszébeni magyar polgáir kör választmányi tagjává és az állami iskolák bizottsági tagjává választattam. Abszurdum rólam *ily hazafiatlan, izléstelen eljárást feltételezni.*

Nagyszében, augusztus 8-ikán

Rieger András,
gyáros.

Szívesörömet adunk helyet Rieger András ur nyilatkozatának, amely minket teljesen megnyugtatta a felől, hogy a multkori közleményünkben elmondott esetben neki magának része nincs. Örömmel vesszük tudomásul azt a hazafias felháborodást, amelylyel a vádat visszautasítja. Ez az erős indulat épp ugy bizonyít az ő érületének becsületességére mellett, mint azok a tárgyi bizonyítékok, amelyekre hivatkozik. Midőn készségesen adjuk meg derék polgártársunknak ezt az elégtételt, egyuttal módot adunk neki arra, hogy elégtételt *vehessen* is azon, aki őt abba a csuf gyanuba keverte és kiszolgáltattuk neki az *eredeti levelet s az eredeti hátriratot,* amelyre a vádat alapítottuk. Ez a vád természetesen most még keményebben sújtja az igazi tettet, aki nemcsak rut hazafiatlanságban, hanem abban is bűnös, hogy gyáván, bujkálva egy tiszteletemelő hazafit gyanuba kevert.

KÜLFÖLD

Olaszország és Tripolisz. A bécsi félhivatalos *Politische Correspondenz* a következő pikáns hírt közli: Anglia figyelemreméltó jelét adta annak, hogy *elisméri Olaszországnak Tripoliszra kiterjedő érdekszféráját.* Az angol flotta ugyanis évente el szokott látogatni a tripoliszi kikötőkbe, az idén azonban, tekintettel azokra a híresztelésekre, mintha Angliának Tripoliszban, illetőleg a benghási-i kikötőben bizonyos céljai volnának, *a látogatás elmaradt.* Remélhető, hogy Anglia a jövőben is így fog eljárni és hogy *ugy Franciaország, mint a többi hatalom követni fogja Anglia példáját.*

Ez a hír sem kevesebbet sem többet nem jelent, mint azt, hogy azok a bécsi hivatalos körök, amelyek a *Politische Correspondenz*et sugalmazzák, *tisztebelen vannak azzal, hogy Olaszország igényt tart Tripoliszra.* S ha Bécs ebbe belegegyezik, ugy ez azt jelenti, hogy a *hármasszövetség Olaszországnak szánta ezt az északafrikai földterületet.* Allandó kérdőjelként marad Törökország integritása.

A finnek ellenállása. A finnek most élik azt a sanyaru korszakot, amelyet mi magyarok éltünk a Bach-korszakban. A óar egymásután nyirbálja meg előjogaikat. Ezzel szemben a finnek passzív ellentállásra határozták magukat. Legutóbb volt az *ujoncozás.* A behívott 24.000 hadköteles közül *alig néhány ezer* jelentkezett. Az orosz kormányoz erre újra kitézte az *ujoncozást* és szigorú intézkedéseket rendelt el, de kancsakával is csak kilencezer hadkötelet tudtak behajtani a két *ujoncozásra.* A községek megtagadták az *ujoncozási* bizottságban való részvételt, mire sulyos pénzbírságot róttak rájuk. Kimmene kőfogséget háromezer márkával sújtották és zálogul lefoglalták az árvanázat a hozzátartozó telekkel. A passzív ellentállás egyik módja az *Amerikába való tömeges kivándorlás.* A jelen év első felében *12.369 ember* vándorolt ki *Finnszországból* a mult év 7796 kivándorlójával szemben; a hazájukból távozóok közt 8701 férfi volt.

Az angol koronáció.

Budapest, augusztus 8.

Nem a legkedvezőbb előjelek közt készülődik London holnapra, a koronációs ünnepség napjára. Az ég borult s időről-időre szítal az eső. Az utcák nem valami nagyon díszesek, sőt egyes helyeken tarka ugyan, de szegényes a dísz. A Westminster-apátság temploma már készen van a koronázásra. A koronázó-jelvényeket, amelyeknek nagy része drágakövel van díszítve, tegnap biztos őrizet alatt a Towerből a templomba szállították.

A vidéki és a londoni közönségnek lelkesedése ezuttal aránylag kisebb. A vasuti társaságok különvonatokat hirdetnek, amelyeken a vidékiek még holnap hazamehetnek a zsúfolt városból. Azon az uton, amelyen a koronázó-menet haladni fog, a tribünöket sem kapkodják annyira, mint azelőtt.

A király üzenetet bocsátott ki népéhez, amelyben köszönetet mond népének a betegsége alatt tanúsított részvételért. A király köszönete így hangzik:

Népemhez:

A koronázásnak előestéjén, amelyet életem egyik legünnepelesebb és legfontosabb eseményének tekintek, szükségét érzem, hogy népemmel itthon és a gyarmatokban és Indiában szívtől átérzett hálát mindazért a mély rokonszenvért, amelyet irántam tanúsított abban az időben, amikor életem oly közvetlen veszedelemben forgott. A koronázási szertartásnak betegségem miatt történt elhalasztása felette sok kellemetlenséget és gondot okozott azoknak, akik azt megünnepelni szándékoztak. De ők családásukat csodálatra méltó türelemmel és megadással viselték. Népem imádsága felegyűlölésemért meghallgattatott és én most legmélyebb hálátat fejezem ki az isteni gondviselésnek, amely életemet meghosszabbította és erőt adott nekem, hogy teljesíthessem azokat a fontos feladatokat, melyek reám, e nagy birodalom uralkodójára hárulnak. Buckingham Palace 1902. augusztus 8.

Éduard R. et I.

A lapok a legmelegebb hangon foglalkoznak a királyi kézírattal s dícsérik szerencsés formáját. A Times megjegyzi, hogy a királyi szavak a nép szívéig hatolnak.

A király gyengékedésére való tekintetből a koronázási szertartást, mint már jelentettük, megrovidították. A király és királyné felkenésénél eredetileg négy nemesnek és négy hercegnek külön-külön kellett volna sátrát a felségek fölé tartani. Az új rendelkezés szerint ezeket a sátrakat most apródk fogják a helyszínre hozni és csak akkor veszik át a peerek és hercegnők. A tegnapi kosztüm-próba után itélve, az egész ceremónia ötvengyedóra alatt le lesz bonyolítva. A hivatalos program, melynek jövedelme a királyi kórházalap javára esik, a változásokat tekintet nélkül hagyja és az eredeti tervet hozza.

Szombaton reggel féltizenegykor hagyja el az első díszmenet a Buckingham-palotát. Nyolc nyitott díszkocsiból áll; az első hét kétfogatu, a nyolcadikba hat vasdeser ló van fogva. A kocsikban a királyi család tagjai és a velük rokonságban levő hercegek foglalnak helyet. A menetet lovas trombitások és a testőrlovasság két svadronja kíséri. Háromnegyvedtizenegykor indul el a walesi herceg. Két kocsi jön udvartartása, egy harmadikban maga a trónörökös nevével. Ezt a menetet is lovasok kísérik.

Tizenegy órakor hagyja el a király a palotát. A csodás királyi fogatokon az udvari személyek vonulnak fel, ezeket követik a szárnysegédek, majd az indiai hercegek gazdag viseletükben. Aztán következnek lord *Kitchener* és a törzstisztikar. Majd lord *Roberts* következnek lóháton, kíséretében lesznek többek között *Károly* dán és *Albert* schleswig-holsteini hercegek. Most jön a királyi pár az állami aranyhintón, *Arthur* connaughti herceg lovaskíséretében. A menetet további udvari méltóságok zárják be.

A koronázási ünnep hangulatát egyesek mindenféle rémhírekkel akarják megzavarni. Ezek közt érdekes az a hír, hogy a koronázás megtartását azért kellett mindenáron siettetni, mert 5-8 hét múlva a királyon még egy operációt kell majd végezni, amely épp olyan fájdalmas és épp olyan életveszélyes lesz, mint az első operáció volt.

London, augusztus 8.

Ha a jelek nem csalnak, úgy holnap az eső el fogja mosni a koronázási ünnepet. Egészen be van borulva és ma többször esett, úgy, hogy sok helyütt nem bírta befejezni az utcák és a házak díszítését. A készülődésnek nincs sok nézője. A tribünöknél igen sok hely nem talált vevőre s holnap tetemesen leszálított árakon fogják eladni a jegyeket.

London, augusztus 8.

A tőzsde már ma megkezdte a koronázási ünnepet és háromnegyed 4 órakor bezárult az üzlet. A tőzsdelátogatók a néphimnusz énekelve távoztak a börzéről.

London, augusztus 8.

Lord *Salisbury* könnyen megbetegedett és engedelmet kapott a királytól, hogy a koronázási ünnepségektől távol maradjon.

A német császár Oroszországban.

Budapest, augusztus 9.

Reval vizein díszes ünnepségek folytak tegnap. A cár *Standard* nevű yachtján disztrakoma volt, amelyen a két uralkodó, a jelenlévő fejedelmi személyek és méltóságok vettek részt. Az összes hadihajók ki voltak világítva. Ebéd után a felségek meghallgatták a revali dalosegyesületek hangversenyét, melyek lampionokkal kivilágított gőzösön a *Standard* hosszoldalán foglaltak állást. Ezután a két császár a tisztí étközöbe ment, melynek a német császár nagy ezüst-tálat ajándékozott, míg az orosz cár ugyanilyet ajándékozott a *Hohenzollern* tisztí étközöjének. Az étközöben a *Standard* parancsnoka német nyelven tolmácsolta a tiszték és a legénység köszönetét a császári ajándékért és a látogatásért, és a német császárt éllette. A német császár azt válaszolta, hogy szívvel örül, hogy orosz tiszték körében időzhet és az orosz császárt éllette. Az uralkodók ezután kíséretükkel együtt jelen voltak a hajóraj egy részének éjjeli lövgyakorlatán, amelyen toldalékesövekből löttek a torpedóhajók által vontatott céltáblákra és a Karlo-szigeten épített föld-sáncokra.

Nemesak a vizen, de a szárazföldön is nagy volt a vigasság. Esto a *Hohenzollern* yacht zenekara a német császár parancsára hangversenyt rendezett. A német és orosz zászlókkal díszített parkban nagy embertömeg hullámozott. Az előadás végeztével több száza menő embertömeg követte a hajóra visszatérő zenekart a kikötőbe, ahol bucsuzáskor viharos hurrá-kiáltásokban tört ki, a hölgyek a zenekar felé rózsát és más virágot szórtak.

Persze nem maradtak el a szokásos kitüntetések sem. Az orosz cár *Bülow* grótnak, *Eudenburg* grótnak és *Plessen* grótnak arcképét adományozta és az arcképet személyesen nyújtotta át. *Vilmos* császár a vörös sasrend nagykeresztjét adományozta *Tirtov* tengerészügyi miniszternek, *Krämer* tábornok főhadsegédnek és *Hesse* főhadsegédnek, a főhadiszállás fejeének; az első osztályú vörös sasrendet *Avellan* tengeragnak és *Varhovsky* tengeragnak, az első osztályú vörös sasrendhez a gyémántokt gróf *Benckendorff* udvaragnak és *Mokárov* tengeragnak.

Reval, augusztus 8.

A tegnapi lövgyakorlatok éjjeli egy óráig tartottak. A szolgálatmentes orosz hadihajók tisztí étközöben tegnap este megvendégelték a német bajtársakat. Ma délelőtt tíz órakor *Miklós* cár és *Alexis* nagyherceg látogatást tettek a Hohenzollernre, ahol *Vilmos* császár a hajólépésőnél fogadta őket. A tisztí étközöben, ahová a felségek ezután mentek, az első tiszt, *Holleben* kapitány, köszönetet mondott *Miklós* cárnak az értékes ajándékért és éllette a cárt. *Miklós* cár németül válaszolt és végül a német császárt éllette. Az uralkodók és hercegek ezután az *Essak csillag-yachtra* mentek és innét nézték az orosz hadihajók osónakjainak evezős-versenyét. Ennek befejezése után *Miklós* cár 33 üdvözlés és a porosz nemzeti himnusz hangjai között visszakísérte vendégét a Hohenzollernre és maga a *Standardra* ment vissza. 1 órakor a *Standardon* reggeli volt. A cár a reggelinél *Vilmos* császárnak egy háromnegyed méter magas, ezüstből vert, minden Oroszországban található drágakövel és értékes gyöngyökkel gazdagon díszített bojár sisakot nyújtott át, amelynek belseje egy arany dohányzó készletet mutat, míg *Vilmos* császár a revali találkozás emlékére arany irókészletet ajándékozott *Miklós* cárnak.

Reval, augusztus 8.

A *Standardon* adott reggeli után *Miklós* oár, *Vilmos* császárt az orosz nemzeti himnusz hangjai közt a Hohenzollernre kísérte és még egy fél óráig időzött ott. Miután *Miklós* oár szíves bucsút vett a német császártól, *Vilmos* császár háromorosos hurrát kiáltott Oroszország cárijára, amelyet a hajón levők mindnyájan lelkesen ismétltek. Ezután *Vilmos* császár a cárt a hajó lépesőig kísérte, ahol a két uralkodó még egyszer szívesen elbucuzott egymástól, miközben a Hohenzollern zenekara az orosz himnusz játszott.

Reval, augusztus 8.

A Hohenzollern délután háromnegyed négy

órákor felszedte horgonyait és Wisby felé utnak indult.

Reval, augusztus 8.

Háromnegyed négy órakor a Hohenzollern felszedte horgonyait. Az orosz cár a *Standard* dal és az Eszak csillagával Nargen szigeten tul kísérte vendégét. A két császári yacht egymás mellett haladt ki a kikötőből. A többi hajók követték őket. Az összes német és orosz hajókora a legénység díszfelállításban sorakozott. A zenekarok az orosz és a porosz himnusz játszották. *Vilmos* császár a Hohenzollernről szemlét tartott a flota felett, miközben az összes orosz hajók 33 diszlövést tettek. *Miklós* cár este Kronstadta megy.

Reval, augusztus 8.

A két császár ma a reggeli után a *Standardon* négy szemközti hosszabb és beható beszélgetést folytatott.

Berlin, augusztus 8.

A *Wolf*-ügynökség jelenti *Reval*ből: A két császár találkozása, melynek gyönyörű idő kedvezett, a legkielégítőbb módon folyt le. A két uralkodó állandó együttléte mellett az érintkezés rendkívül szíves és benső jellegű volt. Gróf *Bülow* birodalmi kancellár és gróf *Lamsdorff* külügyminiszter közt ismételen beható megbeszélések folytak.

HIREK

Sajgó gomblyukak.

Hiuságok és emberi gyarlóságok legbiztosabb ellenmérge: egy tréfás ötlet. Szárnyára kapja a hir, röpül vele világgrészeken, tengeren át és mire visszatér ahhoz, akit illet, a kigunyolt férfiú gyengéden elpirul, kissé resteli magát — s ezzel félig-meddig a javulás útjára lép.

Tegnap egy rövidke hir jelent meg a lapokban és bizonyára pirt lopott mindenki arcára, akinek érdemrendje van. Nem akarjuk ezzel azokat bántani, kiknek ordója valóban az érdem jele, de lehetetlen, hogy azok is nem szűgyéltek el magukat, — nem önmagukért, hanem a földszított gomblyuk többi lovagjéért.

A német szociáldemokraták a vámtarifa-bizottság ülésén, mikor a gyermekjátékok megvámolására került a sor, ehhez a tételhez akarták csatolni a *remjéleket* is, melyeket uralkodók adományoznak.

Gyönyörű ötlet s mosolyt esai az egész világ ajkára. S a nyomában fakadó derü annál igazabb, mert az idea elevenbe vág.

Vajjon komoly embernek ambíciója lehet valaha egy-egy csillogó rendjel? Hirneve nagyobb, diadala dícsőségesebbé válik általa? Nagyon jól tudjuk, hogy méltóságos urak előszobájában való kuncsorgás, alázatos mosoly, hizelgés, talpnyálás, üres telték dícsősítése, idegen nagyhatalmi személyek fogadása, egy-egy véletlen, néha könyörgés, igen sokszor pénz, nagynéha érdem szerez mai nap érdemrendet.

Nem kitüntetés az többé, hanem kabát-dísz, csillogó, akár a női fülbevaló vagy a hottentották orrgyűrűje.

Lélekbem kiskoru férfiak öröme és óhaj-tása az érdemrend. Olyanoké, akik nem tudnak felülemelkedni az átlag hullámozásán s nem rezdül meg lelkükben az igazi emberi méltóság egyetlen akkordja sem.

Igazan van a német szociálisták javaslatának. Felöltött gyermekek játéka az érdemrend, növeli az üres hiuságot, a pöffeszkedő gögőt és felebarátunk lenézését.

Az indítvány természetesen nagy megrokkonyódot keltett s egy államtitkár ur kijelentette, hogy a kormány képviselői nem is vesznek részt az indítvány tárgyalásában, mert ez sérti a monarchikus érzelmeiket. Lehet, hogy a monarchikus fény körül szállongó pilléket sérti; de a monarchiákat alkotó népet nem, sőt magukat a monarchiákat sem.

Mert szép dolog a kitüntetés, gyönyörű, mikor ragyogva fityeg a frakkokon fogadtatá-

sok és estélyek idején, de éppen fölfelé tudják, hogy mekkora az értéke.

Erdemileg talán éppen a gyermekjátékok rovatához tartozik.

P.

Budapest, augusztus 8.

— **BUDAPESTI NAPLO.** Julius 31-én új előfizetés nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt, méltóztatásuk megújításáról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— **A király vadászaton.** Radmerből táviratozzák: A király tegnap este *Lapót* és *György* bajor hercegnek kíséretében ideérkezett, hogy ma reggel részt vegyen a vadászaton, vasárnap pedig a piébania-templom 300 éves jubileumán. A vadászaton résztvesznek továbbá Montenuovo herceg főudvarmester, báró Beck tábornagy, gróf Paar főhadsegéd, gróf Clary helytartó, Dietrichstein herceg és Hölhn lovag szárnysegédek, dr. Kerzl udvari tanácsos és gróf Wickenburg helytartósági tanácsos.

— **A román király Gastelnban.** *Károly* román királyt, mint *Gastelnból* jelenik, tegnap délután meglátogatta *Móric* szász-altenburgi herceg. Később a király meglátogatta *Konstantin* orosz nagyherceg nejét.

— **A spanyol király körutja.** XIII. *Alfonso* körutjára indult, hogy megismerkedjék országával, amelyről fogalmi sincs, mert gyermekkorát Madridban és San-Sebastio fürdőben töltötte. Körutján a király és az aszturiai herceg tegnap Leonba érkezett. A lakosság az egész uton óvációban részesítette. Midőn a vonat a livaresi alaguton ment át a király kocsijának ajtaja betört, ami pillanatnyi nyugtalanságot kellett a király kiszállt a kocsiból és maga állapította meg a balesetet.

— **A hetvenéves szász király.** Drezdából táviratozzák, hogy *György* király ma hostercvi nyári tartózkodási helyén egész csóndban ünnepelte 70-dik születésnapját. *Otto* főherceg neje, *Mária Jozefa* főhercegnő fiával, *Miksa* főherceggel ma reggel megérkezett a pirnai pályaudvarra, ahol a király és *Matild* hercegnő üdvözölték. A fejedelmi személynék ezután kocsin mentek a hostercvi villába.

— **A herceprimás tüdőlése.** *Vasary* Kolos bíboros herceprimás, ki már több mint három hónapja tartózkodik *Balatonfüreden*, mint örömmel értesülünk, annyira jobban van, hogy hosszantartó betegeskedésének nyomát sem látni rajta. A herceprimás Balatonfüredről dr. *Kohl* Medárd püspök kíséretében 12-én, kedden, a fővárosba jön és 18-án a király születése napján a budavári koronázó Mátyás-templomban a déli 10 órakor tartandó hálaadó istentiszteleten ő fog pontifikálni. Ugyancsak a herceprimás tartja meg Szent István napján a körmenetet megelőző ünnepi istentiszteletet is.

— **Erzsébet-szobor Bártfán.** A gyönyörű fenyesektől övezett bártfai fürdőben, amely Erzsébet királyasszonynak kedves tartózkodási helye volt, mozaikban indult meg a néhai királyné emlékének méltó megörökítésére. A szobor-bizottság dr. *Bárdossy* Jenőt, Sárosmege főispánját választotta meg elnökönek s pár heti működés után már közel hétézernegyszáz koronát teremtett elő. A szobrot Donáth Gyula készíti s a királyné név lakása a Deák-szálloda előtt, a fürdő legzsebé sétahelyén fog állani. A nyár folyamán még több mulatság, hangverseny, tombola és bál lesz a fürdőben az Erzsébet-szoboralap javára.

Püstyében, a gyógyító erejéről híres felvidéki fürdőhelyen e hó 18-én délelőtt lepezik le a *dicso emlékü* királyné emléksobrát. A sikerült mellszobrot, amely *Jankovics* Gyula munkája, a park egyik legregényesebb pontján helyezték el. Gróf *Paar*, a király főhadsegéde Ischből a következő sürgönyt küldte *Fodor*-*Berchtold* grófnőhöz, a szoborbizottság elnökéhez:

Ó császári és királyi apostoli felsége nagy megelégedéssel méltóztatott tudomásul venni a fentebb jelöltemet ó császári és királyi felségének, bódogult Erzsébet királyné emléksobrának jövő vasárnap tartandó lelepezéséről és megbizott, hogy önnek és a vezetése alatt álló bizottságnak eredményteljes fáradozásáért meleg köszönetet tolmácsoljam.

— **Új közjegyző.** Az igazságügyminiszter dr. *Tószóghy* Andor gyöngyösi közjegyző-helyettes temeskubini közjegyzővé nevezte ki. Dr. *Tószóghy* Andor, aki igazi költői hivatottságra valló verseivel tűnt fel a szépirodalomban, kodifikátorius munkálataival a szakkörök elismerését is vívta ki magának.

— **Új egyetemi tanárok.** A hivatalos lép mai száma jelenti, hogy a király a budapesti Tudomány-Egyetemen dr. *Szentmiklósi* Mártont a római jog, dr. *Király* Jánost az egyetemes európai és magyar alkotmány és jogtörténet, dr. *Kmetz* Károlyt a magyar közigazgatási jog nyilvános rendkívüli és ez idő szerint a magyar közjog helyettes tanárát a tudomány-szakok nyilvános rendes tanáraitá nevezte ki.

— **A konkurencia.** Miután alaposan utána-kutattak, megtalálták az üveg- és porcellánkereskedők az okát annak, hogy miért éppen olyan rossz a tavalyi esztendő, mint a milyen a tavaly-előtti és a többi volt. Hát az kérem szeretettel, hogy házalónak született tót atyafiak egy-egy puttont megtöltöttek cifra kávésbögrékkel, olyanokkal, amikből a kofák szokatlan reggelizni, aztán egyéb csupokkal s a portékával megjárják a külvárosokat meg a környéket s eladogatnak a portékából. Közben el is török egy-egy bögre, ha megkergeti a tótot egy-egy mérges kutya, szóval: az üzemköltség tetemes és a haszon nagyon is szegényes. Tessék csak kimenni a munkás környékekre vásárt csapni. Majd látják, hogy hogyan tudnak alkudni ott az asszonyok. Hát ezek a házaló tótok az egyik oka az üzleti pangásnak. A másik ok oda vezethető vissza, hogy igaz ugyan, hogy az új országház és a királyi palota ablakait nem ablakos tótok csinálták be, de viszont a filatori gátnál csupa ilyen primitív mesterember vágja be a kitértő ablakszemet. És másfelé is, közelebb is, de a legnagyobb ablaküveg a ládájukban igazán nem hosszabb és nem szélesebb fél meternél. És az is egy kicsit hibás, szegény embernek való, aki nem sokat törődik azzal, hogy csupa feldagadt arcu embert lát-e az ablakán keresztül, éppen csak világosságot akar. Hát ezek csinálják a porcellánosoknak és üvegeseknek a konkurenciát. A panaszt elhítte a főkapitány is és elrendelte, hogy a bögrékkel csak olyan atyafi házalhat, akinek erre külön engedélye van az ablakcsinálás mesterségét pedig csak iparigazolvánnyal lehet gyakorolni. Erre persze nagy szigor következett s a vendörök — mintha egyéb dolguk se akadt volna ebben a nagy városban — összefogdostak minden bögrés meg üveges tótot. Elszedték tőle a bögrét, üveget s az időben sok szomorú tót sétált Budapest utcáin — éhesen. A kereskedelmi miniszternek kellett észrevenni az injuriát, ami ezekkel a szegény emberekkel megesezt, hogy segítve legyen rajtuk. Felfüggesztette a főkapitány rendeletét s addig is, míg a házalás dolgát véglegesen rendezik, visszaillesztotta a régi rendet. Erről a rendelkezésről azonban még csak a főkapitány tud, az előjárások nem s vigan folyik tovább a sok tárgyalás és lefogalva kamatoztatlanul a sok bögre meg az üvegező szerszám. Most tehát meg-sürgette a miniszter a tanácsnál rendeleteknek az előjárásokkal való hivatalos közlését s remélhetőleg hamarosan főlzabudal a télenségből a kereskedelemlnek és iparnak ez a két veszedelmes ága.

— **Adomány a hírlapíróknak.** *Falk* Miksa, mint a Magyarországi Hírlapírók Nyugdíjintézetének elnöke ma a következő levelet kapta:

Méltóságos uram! Van szerencsém idecsatoltnan egy kétezer koronás cheket oly kérelemmel ányújtani, hogy ezen összeget mint a méltóságod előnklete alatt álló Magyarországi Hírlapírók Nyugdíjintézete javára szolgáló és nevémet viselő alapítványt kezelteni méltóztatassék. Méltóságod iránti kiváló tiszteletem és nagybecsülésöm kifejezése mellett vagyok méltóságodnak kész hiva, Budapest, 1902. augusztus 8-ikán

Breitner L. Zsigmond.

— **Bennigsen meghalt.** Hannoverából táviratozzák, hogy *Bennigsen* volt tartományi főelnök (kormányzó) tegnap este meghalt. *Bennigsen* kiváló szerepet játszott évtizedeken át a porosz politikában és sokáig tagja volt a német birodalmi gyűlésnek. Hosszu időn át áradozott azon, hogy a nemzeti szabadelvűpárt és Bismarck együttműködése lehetővé váljék, volt is áradozásának eredménye, de utóbb pártjával együtt ő is elhagyta Bismarck iránt. 1858-ban letette birodalomgyűlési és porosz képviselői mandátumát és neki tulajdonították ezeket az emlékezes szavakat:

— Bismarckkal együtt semmit sem lehet csinálni és ellene sem.

1857-ben mégis visszatért a birodalomgyűlésbe és a rákövetkező évben Hannover elnöke lett. Az elhunyt a mult év őszén nagy csapás érte, amikor fiát, *Bennigsen* tartományi tanácsost párbaiban agyonlőtte egy másik kiváló politikusnak, *Falkenhausen* lovagnak fia kinek viszonya volt az ifjabb *Bennigsen* lelepezésével.

— **Beiratkozás** A budapesti állami felső építő-iskolákba a rendes tanfolyamán a jövő iskolai évre való beíratások szeptember 1-től 5-ödikéig lesznek. Bővebb felvilágosít ad az igazgatóság, Csömör-ut 74. szám.

— **A két elnök.** A Berliner Lokal Anzeiger leírja azt a látogatást amelyet Krüger tett Steynnél. Krüger — írja a berlini lap — délután érkezett Steynhoz. A kapuban Steynné fiúvá üdvözölte. Krüger csak néhány percig időzött a betegszobában, mert az orvosok Steynnek feltétlen nyugalmat rendeltek. Krüger azzal a kívánsággal távozott, hogy az Isten adja vissza Steyn egészségét. Steynnének Krüger összesen egynegyed órát töltött. A Nieuwe Rotterdam'sche Kurant legjobb forrásból értesül, hogy Winkler kezelőorvos Steyn felgyógyulását teljesen

biztosra veszi, csak éppen feltétlen nyugalomra van szüksége, hogy magához térhessen. Steynt ez okból Scheweningenbe, vagy más olyan helyre viszik, hol senki zavarni nem fogja.

— **Hájalozás.** Görzöből táviratozzák, hogy báró *Thömmel* Gusztáv tábornagy a szomszédos *Peuma* községben meghalt. Az elhunyt nemcsak nagy képzettségű katona volt, de a diplomáciai szolgálatban is kitűnően megállta helyét, főképp a berlini kongresszus után, amidőn mint osztrák-magyar biztos résztvett a montenegro-hercegovinai határrendezésben. Nagyszombaton született 1831-ben és mint 17 éves diák beállt a honvédek közé és a műszaki csapatban századosi rangig emelkedett. Szabadságharunk leveretése után őt is besorozták közlegénynek az osztrák seregbe, ahol szorgalma és képessége gyors emelkedést biztosított számára. Ezredesi rangban volt, amikor Montenegroba miniszterrezidensnek neveztek ki és beszélik, hogy mikor megérkezett, a primitív fejedelmi kastélyban még annyi hely sem volt, hogy lovát beállíthatta volna, úgy hogy kénytelen volt azt Raguzának hagyni. Feljegyzésre méltó az is, hogy ő szerezte meg Milena fejedelemszöny számára az első varrógépet, és hogy a bemutatásnak annál nagyobb hatása legyen, Bécsben megtanult varni a gépen. Egy darabig oktatta a hercegnőt a gépvarrásban, de csakhamar eltört a gép és Thömmel örömeinek vége szakadt, mert a gépjavitáshoz már nem értett és nem volt senki a közelben, aki a gépet megigazíthatta volna. 1858-ban teheráni és egy évvel később belgrádi követé neveztek ki és ez állásban 1895-ig maradt, amikor tábornagyként cimmel végleg nyugalmába vonult.

Idősb *Sóvágó* Gábor volt városi pénztáros, 1848—49-es honvéhadnagy, Hajduböszörményben meghalt.

— **Angol turista a Tátrában.** *Turóc-Szent-Mártonból* írják: Erdekés turista fordult meg e napokban *Turóc-Szent-Mártonban*. *Japp* D. N. oxiordi egyetemi hallgató Cseh-, Morva- és Lengyelországon át Beringszászig vasuton, onnan pedig *Turóc-Szent-Mártonig* gyalog tette meg az utat. A Nagy-Fátra erdeiben három napig bolyongott, a nélkül, hogy községet érintett volna. *Turóc-Szent-Mártonba* az ünneplő tótkkal egyidőben érkezett és megfigyelte őket, jegyzeteket készített. *Turóc-Szent-Mártonból* Drezdáig gyalog folytatja útját, onnan pedig visszatér Angliába.

— **A tótok ujjonganak.** A clevelandi Kossuth-szobor lelepezésére meghívták már a vendégeket is, tehát a szobor ügye sokkal befeljezettebb stádiumban kell hogy legyen, mintsem kétség férhetne még ahhoz, hogy föllállítják-e egyáltalában. A turóc-szent-mártoni Nardoni Novine tegnapi száma mégis egy tegnappelőttről keltezett kábeltelegrámmal közöl, amiben szó szerint ez van mondva:

— **Cleveland város tanácsa** a tótok általános tiltakozása következtében 14 szavazattal 4 ellenében elhatározta, hogy a clevelandi Kossuth-szobor föllállítását nem engedi meg. **A tótok ujjonganak.**

Nem igen hisszük, hogy úgy állana a dolog. Ha megtörtént volna ez a nemesak a magyarokat, hanem a magyar államot sértő eljárás, valószínűleg nemesak *Turóc-Szent-Márton* értesült volna róla, hanem Budapest is és nemesak a tót, hanem a magyar sajtó is. Azért az ujjongás még körülbelől korai.

— **Öngyilkosság a vonaton.** *Lugosról* táviratozzák, hogy *Temes-Rétkás* vasuti állomás mellett ma a predeáli gyorsvonatról leugrott egy utas és a vonat kerekei alól holtan huzták ki. Az öngyilkos *Kührbach* Miklós gazdász.

— **A hannoveri sakkturna.** A mai tizenötödik fordulóról tudósítunk a következőket táviratozza: A legnagyobb érdeklődést a Janovszki-Pillsbury pártja kellette, amely Janovszki győzelmével végződött. Oland megverte *Piopielt*, *Sviderski* legyőzte *Marshallt*, *Wolf* könnyű módon jutott nyert egyseghhez, mert ellenfele, *Mason* tullepte a gondolkozási határidőt. *Atkins* tisztelet nyert *Cohtól*, ami győzelemhez segítette. *Osigin* orosz pártban *Bardeleben* nemlétközött és ügyes végjátékban legyőzte őt. *Napier* is ilyen módon nyert szabálytalan megnyitást párti *Gottschall*-*tól*. A *Lewin-Gunsberg* és a *Böchtung-Mieses* párti remis-vél végződtek. — **A torna állása** a mai tizenötödik fordulón után a következők: *Janovszki* 11½; *Pillsbury* és *Atkins* 10, *Wolf* és *Mieses* 9; dr. *Oland* 8½; *Sviderski*, *Osigin*, *Napier* és *Marshall* 8; *Lewin* és *Gottschall* 6½; *Cohn* és *Bardeleben* 6; *Gunsberg* 6½; *Süchting* 5; *Piopielt* 4½ és *Mason* 4. — **Az A. főturna eredménye** a következők: I. *John* (Berlin) 15; II. *Bernstein* (Berlin) 14½; III. *Neumann* (Bécs) 14; IV. — *V. Leussen* (Utrecht) és *Kagan* (Berlin) 13½; VI. *Lonan* (London) 12½; VII. *Edelstein* (Braunschweig) 12; VIII. dr. *Bródy* (Budapest) 11½; IX. — *XI. dr. Exner* (Győr), *Mayer* (Temesvár) és *Möller* (Kopenhága). A díjak 600, 400, 300, 200, 150, 75 és 50 márká.

— **Vasuti szerencsétlenség.** Genuából táviratozzák: A *Spezia* közleken lévő *Arcola* állomáson a közvetlen vonat postakocsijára elődött, aminek következtében a két következő kocsit kiskitott. Ot postakocsizott megsebesült, közülök az egyik súlyosan

— **Állami iskolák a rutének közt.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter a hegyvidéki miniszteri kirendeltség javaslatára Ungmegerye területén több állami iskola iskola felállítását határozta el. Mint most Ungvárról írják, a szervezési munkálatok már annyira haladtak, hogy például Lyuta községben az állami iskola ez év szeptember havában meg fog nyitni. A kultuszminiszternek ez az intézkedése egy újabb lépés a szegény hegyvidéki nép jobb sorsának előbbrevitele érdekében.

— **A mafia tovább dolgozik.** Palermo nem akarja elhinni, hogy képviselője, Palizzolo csakugyan bűnös és kérdelmese a szigorú büntetést, amit a bolognai esküdtek a fejére olvastak. A mafia nem nyugszik s az elítelt képviselő barátai vasárnapra népgyűlést hívtak össze, hogy tiltakozzanak a bolognai esküdtek verdiktje ellen és átállanak proklamálják a város volt képviselőjét. Ez a hihetetlen vakmerőség nagy visszataszítást szült egész Olaszországban s a saját érélyes eljárását követel a mafia ellen.

— **A csodarábbi kintatitása.** Ma délelőtt tárgyalta a csodarábbi és társai ügyét a VII. kerületi rendőrkapitányság, s elrendelte a vádlottaknak *Galicia* való eltoloncoltatását. Indoklásában a rendőrkapitány kimondotta, hogy a rögtön eltoloncolás azért szükséges, mert Padvas rabbi és társainak itt tartózkodása a szegény emberek zsarolására és ravasz fondorlattal való létevezetésére szól. *Morzszányi* Károly országgyűlési közbejártására képviselő, ki a tárgyaláson jelen volt, a toloncoltatást 3 napra fel-függesztette a rendőrség azzal, hogy e meghatározott időn belül tartoznak elhagyni a fővárost.

A tárgyalást *Tóth* Lajos kerületi kapitány vezette. *Padvas* Ozias Hers és felesége kocsin jöttek, a három tanudtanulót pedig a kapitányság börtönéből vezették fel. ahol tegnap óta előzetes letartóztatásban voltak. A vádlottakat dr. *Schwarz* Vilmos ügyvéd védte. A tárgyaláson megjelent dr. *Morzszányi* Károly országgyűlési képviselő is. A tárgyalás elején a védő egy levelet csatolt az iratokhoz, amelyen bizonyítani kívánja, hogy a feljelentés zsarolás műve. Egy *Schaldeszer* Bernát nevű ember ugyanis 300 forintot kért a leveleiben *Padvas*ót, melyet ha nem ad meg, feljeleníti a rendőrségen és eltoloncoltatja. Tanukul kéri kihallgatni erre vonatkozólag *Bienenstock* József vésnököt, arra vonatkozólag pedig, hogy a rabbi kuruzslással nem foglalkozott: *Rauchberger* Ármint, *Schwarz* Abrahámot, *Ganz* Ármint és *Münzberger* Ignácot.

Zelli fogalmazó elsősorban *Padvas* Ozias Herst hallgatta ki. *Padvas* eladja, hogy kolomai születésű és *Delhes* galíciai községben előimádkozó. Heti 100 korona fizetést kap, és 20.000 korona vagyonra van. Tagadja, hogy kuruzsolna, vagy áldásokat osztogatna. Elismeri, hogy sokan keresik től őt bizalommal családi bajukban és egyéb szerencsétlenségükben, de ő csak vigasztalja őket és vallási oktatást ad pénz nem kér ezért. Az asztalon álló perselybe mindenki annyit dob be, amennyit akar. Ezt a pénzt ő a szegények között vallás-különbség nélkül szétosztja. *Silberstein* Ozias Ábrahám azt vallja, hogy a rabbinak alkalmazottja. Ő gondoskodik a háztartásáról és a rabbi gazdasági ügyeiről, a kuruzslásról nem tud semmit sem.

Oeken Wolf szolga a rabbinál. Az öltözködésében segíti, elkíséri a iürdőbe. Ő tudja, hogy a perselybe gyűlt pénzeket szegények között osztja szét a rabbi. A ráolvasást és kuruzslást tagadja. *Oeken* Leib, Wolinak a fia. Talmodt tanul a rabbinál. Ő nem tud semmit az ügyre vonatkozólag. Ezután dr. *Schaldeszer* Jakob orvos adja elő, hogy ő kezeli a rabbit és feleségét. A rabbi szívelzsírósában és aszthmában, a felesége nagyfokú hiszterában szenved.

Ezután a tanukihallgatásokra került a sor. *Ganz* Ármint háztulajdonos a lapok közlései nyomán kereste fel a rabbit és tapasztalta, hogy kuruzslás nem történt. Látta, hogy vakoknak és nyomorékoknak pénzt adott a perselyből. *Schwarz* Abrahám ugyanily értelemben vall. *Bienenstock* József vésnök a zsarolás ügyre vonatkozólag kijelenti, hogy nyolc nappal ezelőtt felkereste őt egy *Schaldeszer* Bernát nevű ember és egy levelet adott át neki azzal az utasítással, hogy azt kézbesítse a rabbinak. Ez a *Schaldeszer* azt mondotta neki, hogy a rabbi két év óta 300 forintjával adósa és ha most nem fizetné meg, hát bántalmazni fogja, kiáll az ajtajába és kikiabálja a világnak, hogy a rabbi csaló. *Bienenstock* a levelet, amelyben a fenti fenyegetés foglaltatik, nem adta át a rabbinak. Másszor ismét nála járt *Schaldeszer* és ekkor határozottan kijelentette, hogyha nem kapja meg a pénzt, feljelenítéssel és eltoloncoltatja a rabbit.

A védőügyvéd előterjesztésében kérte ezután védelem szabadon bocsátását, igéri, hogy három napon belül elhagyják a fővárost. Felmentésüket meg annál is inkább kéri, mivel nem lát semmiféle büntető osolekményt fennforogni. A kerületi kapitány erre kihirdette az ítéletet. Az iratokat, miután a kihágási törvény 79. §-ába ütközött büntőselekmény forog fenn, átteszi a büntető járásbíróshoz. Miután pedig a vádlottak foglalkozás nélkül levő emberek, elrendeli, hogy a toloncolgatásukhoz kísérjék a vádlottakat, ahol közigazgatási elbánás alá vonassanak. Az ítéletet *Morzszányi* Károly országgyűlési képviselő közbejártására *Pekary* József főkapitány helyettes olyképpen módosította, hogy a vádlottak eltoloncolását három napra felüggesztették, mely idő alatt tartoznak elhagyni a fővárost.

— **Kossuth Lajos emléke.** Debrecenből táviratozzák: Simonffy polgármester elnöklésével ma népes értekezlet volt, amelyen elhatározták, hogy Kossuth Lajos századik születésnapját megünneplik és Kossuth arcképét megfestetik, továbbá 200.000 korona költséggel Kossuthnak szobrot állíttanak. Az értekezlet elhatározta, hogy felkéri a város közgyűlését, hogy e célra 10 éven át évi 10.000 koronát vegyen fel a költségvetésbe. A szoborra különben már van alap. Szeptember 19-ére a város fűnyes ünnepekre készül, Kossuth Lajos születése napja alkalmából.

Salgótarjánban nagy lényűvel készülnek megünnepelni Kossuth Lajos születése százados évfordulóját. A város hazafias közönsége Kossuth Lajos szobrát állítja fel s a szoborral javára holnap nagy népgyűlést rendez. A népgyűlésen a függetlenségi és 48-as Kossuth-párt megbízásából résztvesznek *Olay* Lajos és *Szatmári* Mór országgyűlési képviselők, akik holnap reggel utaznak Salgótarjánba. Vasárnap népgyűlés is lesz, amelyen *Szatmári* Mór és *Olay* Lajos képviselők beszédeket mondanak.

— **A martiniquei áldozatokért.** A martiniqueiek felségelyezésére a *Budapesti Újságírók Egyesülete* a *Budapesti Napló* olvasóközönségétől adományként 28 koronát kapott, Gébel József (Győr) pedig 3 koronát küldött. A legutóbbi kimitató 10,065 korona 75 fillér és 10 frank gyűjtés a ma érkezett 31 koronával 10,096 korona 75 fillér és 10 frankra emelkedett.

— **Látogatás Garnaultnál.** *Jules Huret*, a párisi *Figaro* munkatársa főkereste dr. Garnaultot a lakásában s meginterviewolta az ő nagy kísérlete felől. Dr. Garnault olyan benyomást tett rá, mint egy jól táplált, jóvalis fiatal kanonok. A betegségnek vagy kétségbeesésnek semmi nyomát sem találta rajta, holott csak nemrégiben azt híresztelték róla, hogy a tuberkulozis tünetei jelentkeztek nála s ennek következtében beteges színt kapott s nyughatlan, ideges lett. Dr. Garnault tűzbe jött, mikor az okokról beszélt amelyek arra bírták, hogy Koch professzorral szembe szálljon.

— Hát nem törődik a ha állal és leszámolt azzal, hogy néhány hét múlva talán már nem lesz az élők sorában? — kérdezte Huret.

— En istenen, ha az ember negyvenkét éves, akkor sok mindent átél már s rájött, hogy az életnek nincs valami nagy értéke. Igen, ha egy *Pasteur* vagy *Claude Bernard* vonék s az életem az emberiség javára volna!... De hát én csak közönséges, középszerű tudós vagyok. Hogy élek-e, vagy meghalok, az ugyan csekély jelentőségű. Ha azonban az életem vagy halálom olyan igazságnak a bebizonyítására vezetne, amely javára van az embereknek, akkor, azt hiszem, csekélységem jól tőrtöte be a hivatását.

— **Házasság.** *Cairák* Lajos, az Edeskonyi L. cég tisztviselője eljegyezte Hampó Erzsike kisasszonyt.

— **Bányaszerencsétlenség.** A *Triest* közelében levő *sistiana* kőbányában tegnap nagy szerencsétlenség történt. Kéj ejtés közben egy üregből mérges gáz ömlött ki s megöltött hét embert. A halottak közül ötven munkások voltak; a hatodik halott *Tacomi* mérnök, a bánya társtulajdonosa, a hetedik pedig *Gross*, a nabresissai csendőrség vezetője.

— **Tanítók közgyűlése.** A *Magyarországi Tanítók Országos Bizottsága* ebben az esztendőben augusztus 18—19 és 20-án tartja meg évi közgyűlését az Akadémia első emeleti üléstermében.

— **A szédelgő halála.** Hirhód szédelgő hagyta el ma ez árnyékvilágot, ahol a földi bírákalt oly sok dolga akadt. A szédelgő kasztjának halottja *Kovács* Sándor. Folyton a rendőrséggel, az ügyvésséggel meg a törvényesekkel volt dolga, mivel civil léteze különös előszeretettel viselt főhadnagy uniformist s az egyenruhában minden fajta gazságot követelt el. A szédelgősség rögös pályáján azonban súlyos beteg, tüdővészess lett s ma meghalt a kórházban.

— **Templomrablók.** A rendőrség letartóztatta *Zeiler* Lőrinc budakeszi születésű, ötször büntetett napszámot és *Tomigold* János budakeszi születésű 31 esztendőes kertészegédet. Mind a kettőt azzal gyanúsították, hogy ők törtek le a köves-máriai kápolnát és onnan több értékes tárgyat ellopják.

— **Halálra ítétele.** Egy zágrábi telegramm jelenti, hogy a mitrovicai büntető bíróság egy pancsovai születésű Csepis András nevű szabóságodt kétél általi halálra ítél, mert megölte a kedvesét, Harsányi Róza pinórléányt. Csepis 18 éves korában a színészi pályára lépett és az újdíki szerb nemzeti színház tagja volt. Harsányi Rózával, akit Újvidéken ismert meg, közel két évig élt vadházasságban, a leány azonban, mikor Csepis hátat fordított a színészi pályának, elhagyta őt. Csepis ezért bosszúból megölte a leányt. A halálos ítéletet egykedvűen fogadta és kijelentette, hogy az ítéletet úgy sem fizí őt már semmi.

— **A mérges gomba halottja.** *Lemberg*ből táviratozzák: *Stedelszky* nagybírókoss két tagja családja tegnap este tévedésből mérges gombát evett s az egész család súlyosan megbetegedett. Ma reggel *Stedelszky* két fia meghalt.

— **Szédelgősné irnok.** Veszedelmes család tartóztatott le tegnap a rendőrség, a csalót ma át is kísérték az ügyészség fogházába. Az elfogott ember *Szigeti* Nándor ügyvédi irnok, aki legutóbb *Ligeti* Mór ügyvéd irodájában volt alkalmazva. *Szigeti* mindenféle mint jogi doktor és ügyvédeljöt szerepelt, pedig se diplomája nem volt, sem pedig az ügyvédi kamaránál nem volt bejegyezve, de nem is lehetett, mert sohasem járt az egyetemre. Az alig harminckét esztendő fiatalember csalásért, okirathamisításért, sikkasztásért már hét esztendőig ült feyházban. 1870-ben született *Battonyán* s már 1887-ben, tizenhét esztendő korában két rendbeli csalásért *kéthónapi börtönre* ítélték. Kiszabadulva a börtönből, mint ügynök élt néhány esztendőig, de számos család, egy rendbeli közokirathamisítás, tizenegy rendbeli magánokirathamisítás, egy rendbeli sikkasztás miatt csakhamar ismét elfogták és 1894-ben összes büntetéséért *hét évi feyházra* ítélték. Fogsága, amelyet a jászberényi feyházban töltött ki, 1898-ban véget ért, mert az összes büntetés kiszabásakor már három esztendőt kitöltött belőle. Azóta mint ügyvédeljöt és doktor élt a fővárosban. *Szigeti* egy fővárosi ügyvéd kienésének száznegyven koránál tartozott, aki ez adósság fejében letiltotta *Szigetinek* a bíróságnál letébe helyezett nyolcvanhárom koronás megnyert követelését. Amikor azonban *Szigeti* hitelteljesül akarta venni a pénzt, jelentkezett egy *Baumgarten* nevű ember és kijelentette, hogy *Szigeti* két tanu előtt eladta neki a követelést. Minho gy hihetetlennek látszott, hogy *Baumgarten*, aki szegény ember, a nyolcvanhárom koronás követelést hetven koronáért megvette, a mikor egy esztendőig kellett volna várnia, a míg pénzt megkapja, valószínű volt, hogy *Szigeti* csak látszólag adta el a követelést, hogy ne lehessen végrehajtani. Tegnap ezért le is tartóztatták és kihallgatták *Baumgarten* is, aki bevallotta, hogy *Szigeti* átadott neki harminckilenc forintot azzal, hogy két tanu előtt adja vissza neki és mondja azt, hogy e pénzen megvette a nyolcvanhárom koronás követelést. *Szigeti* különben csak legutóbb ítélte el *egy havi fogságra* a büntető járásbírósság sikkasztás miatt. Minthogy főlebbezett, az utóbbi ügye október 4-én került ismét tárgyalásra.

— **Befalazott esontváz.** A pestvidéki törvényeszk pincejében, amelyben a füzölő fát szokták tartani, tegnap délelőtt a fogházörmszter tisztogaltatni akart a rabokkal. A tisztogatást megelőzőleg az örmszter személt tartott lenn a pinceben s ez alkalommal a kerre nyíló pincevilágító ablak nyílástól jobbra lenn a pincefalban egy kiálló emberi csontot pillantott meg. Rögtön jelentést tett az ügyészség vezetőjének dr. *Horváth* János kirt. alügyésznek és *Fekete* Károly fogházgondnok-helyettesnek, akik a leletről jelentést tettek a fővárosi államrendőrségnek. Két karesontot egy medence csontot s mintegy négygyöt apróbb kis csontdarabokat szedtek ki. A laból. A csontokat megvizsgáta dr. *Szikszay* Sándor törvényeszkí orvos és konstátálta, hogy azok mintegy száz évvel ezelőtt kerülhettek a falba. A rendőrség részéről dr. *Gál* László rendőrfogalmazó dr. *Schlanek* Géza rendőrorvossal ma délelőtt tíz órakor megjelentek a pestvidéki törvényeszk fogházában s itt *Fekete* fogházgondnok kalauzálása mellett megtekintették lenn a pinceben azt a helyet, ahonnan a csontok napszinre kerültek. A vastag kőfalat borító mészhabarc-rétegen voltak ezek a csontok s mikor a táról ez a mészhabarc-réteg le lett kaparva, a csontok is lebullottak. A lelet különben jelentéktelen s azt a néhány darab csontot jegyzőkönyv felvétele után *Fekete* fogházgondnok-helyettes beküldötte a rendőrséghez.

— **Szétugrasztott játékbank.** Ma délután egy müncheni süggyári hivatalnok jelentést tett a rendőrségen a Mikádó-kévéház ellen, ahol az éjszaka tiltott játékban több száz koronáját elnyerték, többet is vesztett, de erről már csak váltót tudott adni. E feljelentésre ma éjjel egy detektív a Mikádó-kévéházba ment, ahol egy elzárt helyiségben javában folyt a szerencsejáték. Mindössze 9 irt volt a bankban, a detektív ezt is letogalta és feljegyezte a játékosok neveit, a bajor vendég kisorsítói közül csupán háromét, mert a többiek télenül várták az u. n. slepperek által kiszemelt áldozatokat.

— **Orgyilkosság áldozata.** A tergovai erdőben, mint temesvári tudósítók táviratozza, *Horváth* Vilmos járási állatorvost orozva lelőtték. A szerencsétlen embernek fél lábát amputálni kellett és most a halállal vívódik.

— **Vidéki hírek.** Borsódon (Bácsmegeye) egy regdől szobájába betöltt a villám s egész berendezést elhavasztotta. A szegény rendőrnök 430 koronányi kárt nyomban megtérítették a község földesurai. — **Dr. Falcione** Nándorné, a zombori takarékpénztár elnökigazgatójának neje a zombori új templom feloltására 1000 koronát adományozott.

— **Viharok.** Csongrádról táviratozzák: Hosszu ideig tartó szárazság után itt ma hajnalban nagy éj-háború volt záporosóval, mely alatt Kovács István csongrádi gazda tanyáján a cséplőgéppel foglalkozó munkások közé beült a villám. A munkások közül Megyesi Kristófot a villám agyonütötte, azonban a mellette dolgozó két munkásnak az ijedségen kívül egyéb baja nem lett. — **Lipcséből** táviratozzák: Tegnap este borzasztó vihar és felhőszakadás volt egész Közép-Németországban. A villám sok helyütt lecsapott és sok házat felgyújtott. A vetésben és gyümölcsösben okozott kár több millió márkára rug. — **Kullenbergből** táviratozzák, hogy a tegnap esti vihar idején Neuhofban egy félszernek a teteje leszakadt s öt embert agyonütött, ötöt pedig súlyosan megsebesített.

— **Egy szerkesztőváltás előzményéből.** Benedek Elek, a *Magyarország* táviratozója a következő nyilatkozat közlésére kért föl bennünket:

Messze, távol a fővárostól, e hó 5-ikén értesültem, hogy a *Magyarország*, melynek csaknem egy esztendőig voltam felelős szerkesztője, nevemet önkényesen levették s ugyanakkor munkatársaimat, kik velem az újság tisztességéért vívott harokban híven kitartottak, minden felmondás és végkielégítés nélkül elcsapták. Való igaz, hogy a terhes szerkesztői munka és az utóbbi hetek izgalmai következtében beteg vagyok, de nem való az, amit a *Magyarország* új szerkesztősége bejelent, hogy én visszaléptem a szerkesztőségől. Anyira nem való ez, hogy innen taliról, még betegem is, álándóan küldöttem a kéziratokat az utolsó pillanatig. A *Magyarországnál* történt változás, a szerkesztő ur, valóságos rémregény, melyet annak idején egész terjedelmében a két újságírói testület itélészekre és állítottok. De már most kényszerít a magam és munkatársaim nevének tisztessége s az általam becsülettel szolgált székei ügynek érdeke, hogy egy tényt a maga ridegségében a sajtó és a nagyközönség szemébe állítsak. Egy Gondos Sándor nevű egyén, kezdetben a *Magyarország* belső munkatársa, legutóbb a kiadóhivatal vezetője, távolléteben több rendbeli a lap becsületét s az én becsületemet veszélyeztető visszajelentést követelt el. Ugyanez a Gondos Sándor Budapestről a Tusnádiúton nyaraló tulajdonosnak, Györfly Gyulának, levelet küldött, melynek tartalma kezem közt van s melyben többek közt a következő dolgok foglaltatnak: felhatalmazást kér Györflytől, hogy a szerkesztőséget Benedek Elek szerkesztővel együtt elcsaphassa, mert "egy ir - ügyes gazemberekkel, amínó én is vagyok, (már t. i. Gondos Sándor) lehet pénzt szerezni, de becsületes marhákkal (ez én vagyok és munkatársaim) nem." Tanácsot ad Györfly Gyulának, miként bujhatik ki a Benedek Elek által a lap megmentése végett elvált 3000 forintos váltókezeléséért, illetőleg ez összeg visszatérítése alól. S végül megienyegeti Györfly Gyulát, hogy ha tanácsait nem követi, rémes bosszút áll rajta, s bűnvádi feljelentést tesz ellene.

E röviden jelzett adatokkal azon betegem átmentem Tusnádra, közöltem Györfly Gyulával, ki maga is felháborodott az általa tényleg megkapott levél tartalmán. Az ő tudtával, az ő jelenlétében felelős szerkesztő jogomnál fogva a magamagát gazembernek nevező Gondos Sándort még ott Tusnádon feladott táviratban eltávolítottam. Egyidejűleg a szerkesztőség táviratilag értesítettem, hogy Gondos Sándornak sem a kiadóhivatalban, sem a szerkesztőségben, amíg én a lap felelős szerkesztője vagyok, helye nincs. Ez történt július 31-ikén. S mi következett erre? Az következett erre, hogy Györfly Gyula augusztus 5-én az egész szerkesztőséget elcsapta, nevemet a lapról levétette, jöllehet Györfly Gyulát levében figyelmeztettem, hogy nevemet addig önként a lapról le nem veszem, míg a tervezett részvénytársaság címén egyesek által befizetett pénzek az illetőknek, nemkülönben a lap céljaira irodított költségszavak meg nem térítettek, — ismétlem, velem együtt az egész szerkesztőséget elcsapta, egyesegyedül — nagy meglepetésemre — Gondos Sándort nem csapta el, őt az újsággal együtt átadta csikaptólcai Lázár Elemér urnak. Mostan pedig a magamagát gazembernek nevező Gondos Sándor az én kezemből orvul kiütött zászlót szeméretlenül fel emeli, lobogtatja, meg akarja tévesztetni a közönséget az én kimerültségemmel s eltolakodik a székei akció újságbeli vezetésére, amire sem erkölcsi, sem egyéb alapja nincs.

Kérem a szerkesztő urat, közölje e tájékoztatást tőlem, az újságírás régi munkásától s egyben engedje ez uton kérnem az ország közönségét, mely megható lelkesedéssel karolta fel a szerencsétlen székei nép ügyét, hogy csak a végső szükség kényszerére alatt nyilvánosságra hozott botrány miatt érzett undorát jobbra és s most még inkább, mint valaha, siessen a székei nép megmentésére.

Kis-Bacson (Udvarhelymegye), 1902. augusztus 7.
Benedek Elek.

— **A Duna áldozatai.** Paksról írják: Tegnap, 7-én délután a paksi kereskedelmi csarnok szolgája, Gersl Sándor fürdőt akart a szabad Dunában, miközben a víz alá merült és többé föl sem jött. Este pedig egy idősebb halászbem, Hanol József, amikor meglátta Gersl holttestét uszni a víz felületén, ki akarta fogni s e közben ő is belesett a Dunába s mire kifoghatták már meg volt halva.

— **Öngyilkos adótlás.** Miskolcraól táviratozzák: Ma reggel Erdely Gyula városi adópénztári számtisztviselése lakásán halva találták. Erdei öngyilkosságát követelt el, revolverrel szíven lötte magát. Lakásán 9 órán át fektült halva, mielőtt földelezték tettét. Az öngyilkos 52 éves, nős ember és több gyermek atyja.

Öngyilkossága a városban nagy feltűnést keltett. Tettéknek oka zilát anyagi helyzete volt.

— **Szerencsétlenül járt munkások.** Münsterből táviratozzák, hogy Radovitzban a Berkel folyó mentén ma bedől egy építelőben lévő ház faállványa és harminc munkást maga alá temetett. Öten meghaltak, a többiek súlyosan megsebesültek.

— **Balesetek.** Az új országgház építkezésénél ma délelőtt egy létráról, körülbelül öt méter magasságból leestek Valdman Jenő és Dunkel Ernő mazolóségek. A mentők Valdmannt, aki súlyos agyrázkódást szenvedett, a Rókusba vitték.

— **Cigányzene a Telefon Hírdőnyben.** Ma este 8 órák megszólal a Telefon Hírdőny rádiója és este 11 óráig megszólal a Telefon Hírdőny rádiója és este 11 óráig megszólal cigányzene hallható a kagylókör keresztül. E zenétvétel 8 óra 15 perckor megszakítást szenved, amikor a berlini tösdetudósítás és külföldi tösdétek kerülnek felolvasásra; s féltr órákor, amikor az est folyamán érkezett legújabb hírek és távirati tudósítások felolvasása van napirenden.

Kossuth Lajos emlékezet.

— **Válasz Hentaller Lajos országos képviselőnek.** —

Igen tisztelt Barátom!

Á Független Magyarországnak hozzáim intézett felhívására azonnal sietek válaszolni. — Félőtlőbb megítélőnek veszem rám nézve, hogy a Kossuth Lajos százéves születésnapjára évfordulójára vonatkozó emlékeztetést hozzáim intéztem. Nem tévedtél vele.

Ha magyar nem volnék is, — más nemzet születne, de a szabadság rajongó hive, akkor is fel kellene buzdulnom Kossuth Lajos dicső nagy emlékére; — ámde magyar is vagyok, hazám igaz fia és magyar író, kit muzzsája is kötelez, hogy mind azt a nagy dolgot, amit nemzetemnek a vezéralakjáról, mint tetteinek élő tanuja azoknak parányaikban részese, tudok, a történelem ércétáira feledzeni segítsen.

En láttam Kossuthot, mint korszakalkotó demurgusát egy új regenerált Magyarországnak a népszabadságért küzdve sajátban, népgyűlésen, országgházban, majdan dicsőséges csataterén s amit megalkotott a jobbágyi békéből szabaddá lett magyar nemzet, a csatamezők balvégze után sem omlott össze: a nép- és földszabadság örökül megmaradt s ez Kossuth Lajos nevével elválaszthatlan valóság. S ezt tudja a nemzet.

S akit a munkabíró nép emlékében megőrökítve őriz, hogy feledhetnék azt el a szellem munkásai?

Emlékezhetsél rá, igen tisztelt Barátom, hogy ezeldőt nyolc évvel. midőn a nagy szellem földi maradványait a haza keblének átadtuk, én voltam, aki a nemzet gyászpompájától körülvevett ravatalánál a nemzet szívének gyászát és dicsőségét mindnyájunk nevében tolmácsoltam: az én lapom, a s abadevülpárt ósorgánuma, egész héten át közölte az osztatlan honférzelem dicsőítő ömledéseit az ünnepeit halott fölőt valamennyi munkatársam tollából. Ezuttal is így lesz: a hála napján a magyar nemzetnek.

S ezt semmi aggodalom meg nem ronthatja.

Megmondám azon a napon és azon az ünneplés helyen, hogy „a hála és a hűség” két iker-testvér. Amely nép alkotmányát meg tudja védeni, az alkotmánya fenntartó oszlopait is rendületlenül megvédelmezi.

En meg vagyok felőle győződve, hogy irodalmunk minden faktora követni fogja lelke sugallatát. Nemesok az általam elmőkileg vezetett frodalmi társaság, de valamennyi testvéregylet ragyogtatni fogja szellemét ezen az emlékezetes napon. És a hírlapok pártkülönbség nélkül.

Sőt az elismerés kórusa tul fog hangzani a haza határain is bizonynyal. Hisz az alkotmányosság szabad korszakának, a sajtószabadságnak napja a Lajthán tul is együtt jött fel az égbe Kossuth csiláglával.

Es az a ciprusgally, melyet Kossuth Lajos saját kezével letörve, collegnoi kertjéből Deák Ferenc ravatalára küldött, e koporsó fedelén egymás mellett találkozza nemzeti szentünk, Erzsébet királyné jelenorájával, szimbolikus esküvője volt a mult és ezen politikai elvellentéteinek. Így értette azt meg az egész nemzet.

Az a program, melyet az évforduló rendező bizottság megállapított és közzétett, éppen oly hazafias, oly kegyeletes, mint tapintatos s abban mindenki megnyugodhatik.

Mit adhatok én hozzá?

En vagyok a „senki”, én vagyok a „magam”, — amit írok, amit mondok, egyéni sugallat nyilatkozatványa; de lellem meggyőződése.

En majd annak idején írni fogok Kossuth Lajosról és fegy, hogy mindenki helyesléssel fog rá gondolni azt és alant: a dicsőséges szent koronától az aratók áldott buzakalász-koszorujáig; mert csupa igazság és érzés lenne.

Igaz baráti tisztelettel maradok
Istenhegyen, 1902. augusztus 7-én
igaz hived

Dr. Jókai Mór.

FŐVÁROS

(*) **Felebbezések a vámtarifa ellen.** A városi vámtarifa ellen a törvényszerű harminc napi határidőn belül ketten adtak be felebbezést és pedig: Kacsics Péter és az *Első cs. és kir. Dunagőzhajózási Társaság*. Kacsics felebbezésében mindenekelőtt azt kívánja, hogy az élelmi cikkek behozatali vámjá elintéztessék, vagy ha ez nem volna lehetséges, a műmumra redukáltassék. Kívánja továbbá, hogy mindama nyers anyagok, melyek itt iparicikkékké fel dolgoztatnak és kivitetnek a vám fizetése alól felmentessenek. A *Dunagőzhajózási Társaság* felebbezése kitogásolja, hogy az új vámtarifáról szóló szabályrendelet az ó-budai hajógyári szigetlet is bevette a vámvézetbe, holott ott eddig egyáltalán nem fizettek vámot. Kifogásolja, hogy az új vámtarifa szerint a közlekedési vállalatok csakis a közlekedési üzem fenntartásához szükséges közösen és olaj után nem fizetnek vámot, holott a nevezett társaság eddig semminemű egyéb anyag után sem fizetett vámot. A pénzügyi osztály mindkét felebbezés elutasítását kéri.

SZÍNHÁZ, ZENE

** **Burrián távozása.** *Burrián* Károly, a m. kir. Opera hőstenorja nem lép föl többé Budapesten. Megszegve szerződését Drezdában szerződött, ahol felesége *Jellinek* Franciska is tagja lesz az operaháznak. Mind a ketten 32.000 márkát kapnak évenként. A tenorista, akinek a budapesti opera igazgatósága 40.000 koronás évi fizetést ajánlott, meg, csakhogy maradásra bírja, már fel is oszlatta budapesti háztartását és végképp háttal fordított ióvárosunknak.

** **Városligeti szinkör.** *Ujházi* Ede holnap szombaton kezd meg újabb vendég fellépteinek sorozatát a Városligeti szinkörben. Ez alkalommal az *Országgyűlési Szádas Vachot* Imre kitűnő vigátéka és *Somori Dezős Péntek este* című nagyhatalú dramoletje kerül színpadra.

** **Fedák Sári Berlinben.** *Fedák Sári* kisasszony e hó 16-án egy hónapra terjedő vendégszerpejét kezd a berlini *Wintergarten*ben. Műsora egyes operettek népszerű zeneszámbaól van összeállítva.

** **Kuruc Feja Dávid.** A budai nyári szinkörben holnap szombaton *Harashty* Herminnek a Víg-színház művésznőjének vendégfelléptével Fényes Samunak nagy sikert aratót történeti színműve, *Kuruc Feja Dávid* kerül színpadra. A darabot Kreszányi igazgató rendezi, főbb szerepeit a vendégművésznőn kívül *Thury Réthey*, *Bartos*, *Bagi*, *Z. Ruby*, *Bera*, *Punta*, *T. Csige*, *Böske*, *Körmeny*, *Ferencozy*, *Sziklay* és *Izsó Miklós* játszzák.

VIDÉK

— **(A belügyminiszter elismerése.)** *Zomborból* jelentik: A bácsmegei árvártai ügyek, O-Beose közönség kivételével, végleg rendezettek. Az árváknak az által 2.100.000 korona elintélt meg. E nagyszabású munkálatoknak sikeres elintézéséért *Szelli* Kálmán miniszterelnök hivatalos átiratban és személyesen fejezte ki elismerését *Latinovics* Pál főispánnak, akinek egyedüli érdeme a rég vajudó ügy tökéletes rendezése.

TÖRVÉNYSZÉK

§§ **Nemzetközi bürtönügyi kongresszus.** A hetedik nemzetközi bürtönügyi kongresszust 1905-ik évben Budapesten fogják megtartani. Az utolsó ilyen kongresszus 1900-ban volt Brüsszelben. *Póds* Sándor igazságügyi miniszter felszólította a Tudományos Akadémiát, hogy tegye meg a kongresszusra vonatkozó előterjesztését. Az Akadémia *Balogh* Jenő levelezőt tagot kéri föl ezeknek az elvágzésére, aki javaslatát pontokba foglalva már beadta az Akadémiának és az előterjesztette az igazságügyi miniszterhez.

§§ **Fokról-fokra.** Junius hó 20-án *Winder* Lajos budapesti mérészors 200 korona értékű kerékpárját a központi vásárcsarnok elől ellopja egy uriasan öltözött fiatal ember. A zsákamányal azonban nem tudott elmenekülni, mert a meglóptott mérészors lődözöbe fogta s a járőrelők segítségével nyakoncsipste s átadta egy rendőrnök. A tolvaj a rendőrség előtt *Polónyi* Ferencnek nevezte magát s egy pillanattal sem tagadta tettét, amire — állítása szerint nagy nyomora késztette. *Polónyi* Ferencet azután a rendőrség átkísértette az ügyészhez lozházába. Itt derült csak ki, hogy *Polónyi* Ferenc akit a budapesti büntetőtörvényszék lopás büntetetté már vád alá is helyezett, tulajdonképpen *Szörcesey* Ferenc megszökött pénzgyőri vigyázó, aki szolgálati helyén, Kis-Jenőn 720 korona hivatalos pénzt sikkasztott el s azután nyomtalanul eltűnt. A mai *Oláh* bíró elnöklése alatt tartott lozházalason *Szörcesey* Ferenc beismerte a lopással együtt a kisjenői sikkasztást is, mire a törvényszék dr. *Varga* alügyész vádjára lopás büntetetté hat havi bürtőre ítélte. Egy-

ben elrendelte a törvényszék, hogy a vádlottat a büntetés elszedése után átkísérte Kis-Jenőre, ahol majd sikasztásért fogják felelősségre vonni.

A bécsi botránypör.

Budapest, augusztus 8.

A wieneni kerületi bíróság előtt ma újra a nyilvánosság elé került az az izgalmas házasságtörési per, amely a minapában olyan nagy feltűnést keltett mindentel. A szerepek azonban némileg kicserélődtek azóta, amennyiben a vádlott Pollacsek, a férj, s vele szemben Pollacsekné és gróf Wurmbrandt mint vádlók állottak. A gróf becsületértési pört emelt Pollacsek ellen, az asszony pedig házasságtörési pörrel állott bosszut. A bíróság és a védők ugyanazok. Dr. Mayer vezeti a tárgyalást három gyorsíró közreműködésével, Pollacsekét dr. Zueybrück védi, a távollévő grótot dr. Bauer Frigyes képviseli, Pollacseké dr. Elbogen jelent meg. Pollacsekén feleke selyemruha van, fehér csipkegallérral, továbbá világosan diszített sötét kalap. A tárgyaláson természetesen nagyszámú közönség jelent meg, nagyobbbrészt elegáns hölgyek jutottak be.

A tárgyalás részleteiről a következő tudósítás érkezett:

Bécs, augusztus 8.

(A tárgyalás.)

Pollacsek az általános kérdések során elmondja, hogy egyelőre még házas és a vagyona ötszáz-hatszáz-ezer korona.

Gróf Wurmbrandt a becsületértési pört több levél alapján indította meg, amelyek Pollacsek a grófhöz, a grófnéhoz, a grófi pár rokonaihoz és dr. Bauerhoz írt. Ezek a levelek hemzsegek a legerősebb gyalozó kifejezésektől. A grófnéhoz intézett leveleihez Pollacsek mellékelte egy a grófnéhoz írt levelet.

Dr. Bauer kijelenti, hogy a gróf a becsületértési pört már akkor adta be, mielőtt tudta volna, hogy Pollacsek elene és Pollacseké elene házasságtörési panaszt emelt, ezáltal nem inkriminálta tehát azokat a kifejezéseket, amelyek egyidejűleg rá és Pollacseké néra vonatkoznak, mert azokért a gróf az első tárgyalás alkalmával a fölmentéssel elégtételt kapott. A levelek a részére irányuló vád alól Pollacsekét fölmentik.

Pollacseké azzal vádolja az urát, hogy az ura két volt cselédjék, Aresni Hedviggel és Haruksteiner Katalinnal viszonyt folytatott.

Pollacsek ismétli, hogy a levelekben írottakat fenntartja, azok a valóságnak megfelelnek s bizonyítani fog. A bíróság kijelenti, hogy egy a valóság, mint a valószínűsége néve a bizonyításnak helyt fog adni.

Pollacsek tagadja, hogy valaha is házasságtörést követett volna el, mire dr. Zueybrück levelet mutat fel, amelyben az egyik tanuskodó nő tudatja Pollacsekkel, hogy Pollacseké beolvasolta a tanukat. Dr. Elbogen leszálítja ennek a levélnek az értéket, amennyiben mindkét fél bizonyítékokat keresendő, érintkezett a tanukkal. Dr. Zueybrück több okból a tárgyalás elhalasztását is indítványozta.

Dr. Elbogen: Eshadalom, hogy a mai borus időt nem említek fel az elhalasztás okául.

Dr. Zueybrück: Az eset csakugyan nagyon borus.

Dr. Elbogen: Igen, de öné nézve.

(A tanuk.)

Az első tanu Aresni Hedvig huszonégy esztendősné szakácsnő. Csinos, széke nő. Dr. Elbogen kijelenti, hogy semmi tekintetben nem emelnek ellene büntényítő följelentést. A tanu, akit nem esketnek meg, kimondja, hogy a kérdésekre nem fog válaszolni.

Dr. Elbogen: Kérem a bírót, kérdezze meg mégis a tanut, ki vette a mostani butorait. — A bíróság (a tanuhoz): Igaz, hogy Pollacsek ur egészen új butorokat vitt önének? — A tanu: Erre nem felek! — Pollacsek (felpattan): De hiszen én semmit sem vettem magának. — Pollacseké: Igen, ő vette a butorokat.

Héves összejutásokéek támadnak, amelyeknek a bíróság rendentartásukkal véget vet.

A tanu: Magam vettem a butorokat. — Dr. Elbogen: Memnyibe kerültek? A tanu: Nem tudom pontosan. — Később megmondja, hogy négyszáz koronába kerültek.

Dr. Elbogen: Honnan vette a pénzt?

A tanu: Ezt nem mondom meg!

Dr. Elbogen további kérdéseire, amelyek Pollacseknek iránta való viselkedésére vonatkoznak, szintén nem ad feleletet. — Pollacsek: De hiszen nem igaz! — Dr. Elbogen: Ajánlotta magának Pollacsek ur, hogy lépjen ki a szolgálatból, majd eltartja magát, mert szerelmes magába? A tanu: Nem mondta!

Haruksteiner Katalin harminchárom éves széke nő. Nem esketik meg, nála is elmondja dr. Elbogen, hogy nem tesznek ellene büntényítő följelentést.

A bíróság: Akar felelni a kérdésekre?

A tanu: Felek, Pollacsek ur azt mondta, hogy kicsavarja a nyakamat, ha egyetlen szót szólok is! (Nagy mozgás. Pollacsek felpattan és ráordít héves taglejtésekkel a tanura. A bíróság nehezen tudja csak helyreállítani a nyugalmat, majd titkosnak jelenti ki a tárgyalást.)

(Titkos tárgyalás.)

A titkos tárgyalás alatt a tanu elmondja, hogy Pollacsek viszonyt folytatott vele. Erre nézve sok dátumot sorol fel, ami Pollacsekét arra bírja, hogy többször félbeszakítsa. A tanu végül a bíróság felszólítására szemébe vágja Pollacseknek:

— Csak nem mondhatja, hogy ezeket a dolgokat mind kitaláltam?

A vádlott: Igen, maga ezeket a dolgokat mind kitalálta, maga szeml...

A bíróság: Legyen hát nyugodt!

A vádlott: De ez nehezezen esik. Ugyan nézzék meg csak ezt a személyt. Csak nem fogok egy ilyen heringgel...

A bíróság erőlyesen nyugalomra inti Pollacsekét, aki ismétellen tagadja, hogy viszonya lett volna ezzel a nővel, mire a tanu azt állítja, hogy gyakrabban kapott tiz forintokat Pollacsektől. A kereszkérdések alatt a tanu helyreigazítja azt az állítást, hogy Pollacsek azzal lenyegette, hogy kicsavarja a nyakát, ha csak egy szót is szól. Pollacsek ezt nem az utolsó napokban, hanem régebben mondotta egyszer.

Dr. Zueybrück: Beszél magával valaki a dologról a tárgya és előt.

Dr. Elbogen: Igen — én beszéltem tanuval az irodámban. — A bíróság (a tanuhoz): Miért ment oda? — A tanu: Mert dr. Elbogen ur beszélni akart velem a dologról. — A bíróság (dr. Elbogenhez): Helyes az, hogy ön a tárgyalás előtt tanukat kihallgatót? — Dr. Elbogen: Ó igen! Nincs a világon ember, aki házasságtörési pört csinálhat végig, a nélkül, hogy nyomozásokat ne folytatna.

A bíróság: Ennek az elbirálása nem tartozik reám, kompetensebb lényezők itélnék majd e föltöt. — Dr. Elbogen: A bíróság utolsó megjegyzése arra a kérésre indít, hogy ez a kérdés a tárgyalás után haladéktalanul jegyzelmi hatóságoknak adassék át. — A bíróság: Erre semmi okom nincs. — Dr. Elbogen: Kérem azt. Semmi okom nincs arra, hogy a bizalmatlanságnak csak az árnyékát is meghagyjam magamon.

(A többi tanu.)

A további tanukihallgatások során izgatott jelenetek játszódnak le, a bíróság szakadatlanul nyugalomra inti a zajongókat.

A tanuk között volt Pietsch is, az a szolgál, aki Pollacsek viljájában a rémes északán olyan nagy szerepet játszott. Azt állítja, hogy semmit sem tud arról, hogy az urának viszonya lett volna a cseléddekkel. Szembesítéskor is megmarad állítása mellett.

A következő tanu, Klofac Teréz elbeszéli, hogy Aresni Hedvig többször dusekedett előtte a vádlottak kegyeivel. — A vádlott (a tanuhoz): Maga volt a legcsinosabb és a legkivánatosabb külsejű valamennyi szolgálóm között. Tettem-e magának ajánlatot? — Tanu: Nem.

Klofac Teréz elmondja aztán, hogy Pollacseké őt megpofozta, verte és megkurdosta, mert kifecsegte, hogy neki viszonya van Laknerrel.

Krausz Anna azt vallja, hogy saját tapasztalatából nem tudja, vajjon volke viszonya a ház urának Haruksteiner Katalinnal. Férje éppen így vall.

Egynegyed négykor félbeszakítja a bíróság a tárgyalást, mert szükségessé vált új tanuknak a kihallgatása. Hogy ezek minél előbb előkerüljenek, Pollacsek rendelkezésre bocsátja az automobilyát.

Megidéztek Kramer Leopoldinát, aki elbeszélte, hogy tegnapelőt nála járt egy férfi és faggatta, hogy mit tud Aresni Hedvigről. Aztán azt mondta neki, hogy ha a törvényszék előtt azt fogja vallani Aresniről, amit tud és amit ő (a férfi) is tud, akkor annyi pénzt ad, amiből ő (Kramer Leopoldina) szép aranyórát vehet férjének és még neki is marad belőle pénye. A férfi azt tudakolta tőle, hogy ki az apja az Aresni leendő gyermekeinek, de ő (tanu) nem tudta megmondani. Most sem sejt, hogy ki az.

Ekkor vita kerekedett a tárgyalás elnapolása felett. A vád képviselője az elhalasztás ellen érvelt, de a törvényszék úgy határozott, hogy elnapolja a tárgyalást, amíg az országos törvényszék mint felebbviteli bíróság nem ítél a gróf Wurmbrandt ügyében hozott íelmentő ítélet ellen beadott felebbezés tárgyában.

Nyílttér.

Megnyílt a dalmát-borok első mintatelepe,

fehér-, siller-, vörös-, asztali-, elsőrendű bika- és desert-borok lepecsételt üvegekben kicsinyben és hordókban nagyban NOVAKOVICS Testvéreknél, Budapest, VII., Erzsébet-kürt 43. Royal-Szálloda.

(Az e rovat alatt közlőtelnek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

SPORT

*Labdarugás. Vasárnap a Magyar Football Club pályáján az Erzsébetfalvi Torna Club és a Budapesti Athletikai Club I-s csapatai közt mérkőzés lesz. Ezt megelőző a II-ik csapatok mérkőzése, amely 3 órakor kezdődik.

*Athletika. A M. U. E. e hó 14-én délután 5 1/2 órakor atletikai és kerékpáros-versenyt rendez. Nevezések e hó 9-ig a titkársághoz (Nagymező-utca 5. küldendő).

*Kottingbrunn és a Telefon Hirmondó. A kottingbrunni meeting mai nyolcadik napjának eredményeit Budapesti leghamarabb és legmegbizhatóbban a Telefon Hirmondó utján tudhatja meg az érdeklő publikum. A szerkesztőség kiküldött tudósítójának telefonjelentései alapján két-két futamonként kerülnek felolvasásra a versenyek eredményei. Az összeredményt nyolc óra előtt olvastatja fel a Telefon Hirmondó. A felolvasások kezdetére kétszeres riadójel hívja fel a közönség figyelmét.

TÁVIRATOK

Bécs, augusztus 8. Az Oesterreichische Volkszeitung értesülése szerint a képviselőház őszi ülészakának megnyitására a kormány törvényjavaslatot fog előterjeszteni az osztrák államvasút államosítására vonatkozólag. A kormány már befejezte a tárgyalásokat a vasut-társasággal.

Pétóvár, augusztus 8. A Novoje Vremja jelentő Vladivosztozkából: A kelet-kínai vasut összes városaiban Inkoutól Zizickáig és Chailarig még mindig számos koleraeset fordul elő.

Trinidad (Colorado) augusztus 8. A Coal-and-Coke-Company egyik bányájában gázrobbanás történt. Amennyire eddig tudják, 16 ember vesztette életét. Számos bányászt még nem találtak meg. Azt hiszik, hogy az egész bánya megsemmisült.

Chamberlain fia — miniszter.

London, augusztus 8. A kabinet új tagjává kinevezték: Wairondot Lancaster hercegség kancellárjává és Austen Chamberlain főpostamesterré.

London, augusztus 8. Hivatalosan közléstetik a következő változásokat a kabinetben: Dudley earl Írország lord-hadnagyává neveztetett ki tárcá nélkül, Wynham Írország titkáránt lép be a kabinetbe, Londondery Márki a közoktatási hivatal elsőkévé neveztetett ki, Prichie kinostári kancellárrá, Akers-Douglas belügyi titkárrá, és Austen Chamberlain főpostamesterré neveztetett ki.

London, augusztus 8. Az új miniszterek közül a legérdekesebb egyéniség Austen Chamberlain, a híros gyarmatügyi miniszter fia. Feltűnően hasonló atyjához. 40 éves, de alig látszik többé 30 évesnél. Ugy borotválkozik, mint atya és állandóan monokli hord job szemén. Ha beszél, akkor is egyre utánozza atyját. A história eddig nem mutat fel példát arra, hogy apa és fia egy miniszteriumban foglaltak helyot.

A lengyelek ellen.

Köln, augusztus 8. A rajna-westfaliai kerületekben a rendőrség földűzi a lengyel egyesületeket. Egy zászlószentelés alkalmából betiltották a körmenetet, amelyet 10 lengyel egyesület jelentett be s rájuk parancsoltak, hogy begöngyölt zászlókkal menjenek a templomba, ahol az ünnepi szónoklatot német nyelven kell tartani. Egy gyűlést, amelyet lengyelek akartak rendezni, a rendőrség bezárt, mert 1/2 óra helyett 7 órakor kezdődött.

Krüger Európában marad.

Hága, augusztus 8. Krüger környezete megcáfolja azt a hírt, hogy Krüger vissza szándékozik térni Transvaalba.

A franciaországi kulturharc.

Brest, augusztus 8. Flondanel polgármestere közölte az alprelektussal, hogy a tüntető az iskolához vezető két utat eltorlaszolták.

Páris, augusztus 8. A Soleil szerint a kormány kézhez vette a pápa tiltakozó jegyzékét a kongregacionista iskolák bezárása ügyében. A Vatikán e jegyzék tartalmát nem fogja közzétetni.

Quemper, augusztus 8. Az itteni három iskolára tett hatósági pecsétet Chammailard szenátor és Servigny megyetanácsos loszakították.

A haitii forradalom.

Cap-Haitien, augusztus 8. North tábornok hal-serege elfoglalta St-Michel és Marmeladet.

Közgazdasági táviratok.

New-York, augusztus 8. (Terményfődsé.) (Zárult.) Gyapot: New Yorkban helyben 9.— (8 1/2%). Aug-ra 8.85 (8.89). Novemberre 8.64 (7.68). New-Orleansban helyben 8 1/2 (8 1/2%). — Petroleum: Stand white New-Yorkban 7.20 (7.20). Stand white Philadelphában 7.15 (7.15). Refined in Cases 8.60 (8.50). Credit Balances at Oil City 1.22 (1.22). — Zsír: Western steam 11.— (11.—). Rohe és Brothers 11.26 (11.—). — Tengeri iránzata gyenge. — Aug-ra — (—). — Szeptemberre 55 1/2 (55 1/2%). — Dec-re 46.— (47.—). Buza iránzata gyenge. — Píros őszi helyben 76 1/2 (76 1/2%). Aug-ra — (—). Szept-re 72 1/2 (73 1/2%). Dec-re 72 1/2 (73 1/2%). Májusra 74 1/2 (75 1/2%). Gabona szállítási díja Liverpoolba 1 1/2 (1 1/2%). — Kávé: fair Rio 7. sz. 5 1/2 (5 1/2%). — Aug-ra 5.80 (5.40). októberre 5.10 (5.20). — Liszt: Spring Wheat clears 2.95 (2.95). — Cukor: 2 1/2 (2 1/2%). — On: 28.77 (28.85). — Rész: 11.85—11.95. (11.75—11.95). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, augusztus 8. (Terményfődsé.) (Zárult.) Buza iránzata gyenge. — Aug-ra 63 1/2 (63 1/2%). — Szept-re 68.— (69 1/2%). — Tengeri iránzata gyenge. — Szept-re 51 1/2 (53 1/2%). — Zsír: Szept-re 10.75 (10.12). — Okt-re 11.30 (11.30). — Szalonna short clear 11.30 (11.80). — Sertészsír: Szept-re 16.50 (16.85). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

KÜLÖNFÉLÉK

Reprise.

Emlék, színes angyal, jer elő, idélek!
Bontsad meg sürtűjét Feledés éjének,
Egyszer mondtam egy dalt; látom, elfeledték,
Elszakadt a fonál, kösséd össze, Emlék!

Kösséd oly erőre, szét ne szakadhasson,
Örök rabja legyen az az édes asszony,
Azt a dalt hallgassa, álmában és ébren,
Meg ne menekdjék, bent zúgjon szívében!

Dénés Tibor.

— **Cárok borbélyja.** A Temps egy munkatársa Chatillonba ment, éppen csak azért, hogy az ott visszavonultan élő betenvesztendő Mauléval beszélgesse, aki 1888-ig udvari borbélyja volt az orosz cároknak. Maulé Chatillonban épp oly ismert személyiség, mint annak idején a nagy Tartarui volt Tarasomban. Polgáriarsai nagy csodálattal néznek fel rá, s az iránta érzett tisztelőnek bizonyosságul megválasztották a városi tüzoltóság díszelnökének.

A Temps munkatársát Maulé annak a férfinak a méltóságával fogadta, aki két cárt látott pongyolában és mindenekeletét a francia-orosz szövetségre tett előzést a beszélgetés során.

— III. Sándor könnyedén odavetelt szavából — kezdte Maulé ur — azt sejtettem, hogy Franciaország és Oroszország között...

A Temps munkatársa ugyancsak nekigyürkőzött ceruzájával a jegyzésnek, de Chatillon város tüzoltóságának díszelnöke hirtelen félbeszakította önmagát és így folytatta:

— Nem, erről inkább ne beszéljünk... nem akarok az orosz kormányval ellenségeskedésbe keveredni.

De más dolgokban, főként olyanokban amelyek az ő egykori szűkebb hivatására vonatkoznak, már nem volt olyan szótukar Maulé ur.

— 1840 óta — mondotta jogos büszkeséggel — soha muszka nem vágta az orosz cárok haját, hanem mindig francia ember.

Azután részletesen elmondotta Maulé, hogyan viselkedett az utolsó három cár a nyiratkozás közben. II. Sándor nagyon rendszeres, pontos ember volt. Mindig kétetenként, vasárnap délelőtti engedte át a fejét a borbély műterés kezének.

— Egy héttel a borzasztó merénylet előtt nyiratam meg — mondotta ládálmasan Maulé ur.

III. Sándor ellenben nem volt pontos és sokszor szeszélyeskedett. Egészen váratlanul határozta el magát a nyiratkozásra, amikor éppen csak észébe jutott a nap bármely órájában. Mivel azonban nagyon kiváló lelkületű volt, gondoskodott arról, hogy Maulé

ne nagyon szenvedjen a szeszélyessége miatt. Egy esti tíz óra tájban akarta magát borotváltatni. Rögtön egy tábornokot küldött Mauléhoz, ezzel az üzenettel: — A cár rögtön borotválkozni akar, de hogy Maulé ur éjjeli nyugalma ne zavartassék meg, jó lesz egy segéd is.

Maulé ur a cárnak ez a szeretetreméltósága annyira meghatóta, hogy maga ment el. Maga ment el... tíz órakor este! Tessék ezt elgondolni, s ezek után megérteni, hogy ki volt Maulé ur. A borotválás és hajnyírás alatt III. Sándor szakadatlanul csevegett. Sokat beszélt Franciaországról, főként Gambettáról, akinek nagy bálujója volt. A beszélgetés olyan feszte en volt, hogy Maulé gyakran be sem várta, hogy kérdezzék, hanem ő maga vitte bele a cárt a politikába. Gyakran a cárné is részt vett ezekben a diskurzusokban. Egy napon, amikor megint a széditőn magas politikáról volt szó, a cárné hirtelen megkérdezte:

— Mondja csak, Maulé ur, milyen párthoz tartozik ön voltaképpen?

Erre a cár ugyancsak „hallható mozdulattal” megfordult a széknél és csaknem szigorúan szót közbe:

— Azt nem kell megmondania neked! De ha mindenáron tudni akarod, hát Maulé ur jó republikánus és az én barátom.

II. Miklós, a most uralkodó cár akkortájt még nagyon fiatal volt. Maulé volt az első férfi, aki megmosta a fejét és levágta a haját. Addig ezt a feladatot mindig az anyacárné végezte. Miklós nagyon vigfiu volt, aki a jó Maulénak olykor alapos bosszúságot szerzett, de ennek ellenében meg is ajándékozta egy pár pompás manzsettagombbal és sajátkezü aláírásával ellátott arcképével, mikor odahagyta Pétervárt. III. Sándor nagy vertezüst-kantát adott neki bucsuajándékkul. A bucsuzásra kivételesen nem ingujjban, hanem teljes uniformisban jelent meg a cár.

— Hivatalosan akartam elbucuszni öntől — mondotta a cár — mert nem a borbélynak, hanem a barátának mondom istenhozzádót.

Maulé ur megint mélyen meg volt hatva és még ma is csöndes örömmel gondol a nagy uniformisra. Később is sok bizonyosságot kapta Maulé a cári udvar ragaszkodásának. Küldtek neki vadat, muszka tyukokat, pezsgőt és úgy tovább. Küldtek ajándékokat a nagyhercegek, különösen pedig V. Admiral nagyherceg. Mikor Maulé huszonöt éves borbélyjubileumát ülte, Vladimir nagyhercegtől arany zsuszut kapott cízeiellat római huszonötös számmal. Ha pontosan megvizsgálják: az első X. két öllöt, a második X. két hajdorított és az V. félig nyitott borotvát ábrázol.

— **Kardos asszonyok.** Kirecskőj törökországi faluban nagy harcot csináltak az asszonyok. A falu Szaloniki mellett van és lakosai görög és oláh származásnak.

A kereset otthon nagyon kevés, ezért a férfiak nagy része külföldön építkezési vállalatoknál keresi meg kenyerét. Így azután megtörténik, hogy néha nagyon sok a szalmaözeveg menyecské. A szaloniki kormányzó nemrégiben megtekintette Kirecskőj mellett elvonaló országot. Megfordult a faluban is s kérdezte a szalmaözeveg menyecskéktől, hogy milyen a kereset. Az asszonyok azt mondták, hogy rossz, alig tudnak megélni, férjeik kénytelenek külföldön megkeresni a mindennapit. A kormányzó erre azt mondta, hogy természetesen dohányt. Az asszonyok megfogadták a tanácsot és dohányt kezdtek termelni. Egyről azonban megfélekedtek. Neuh kértek engedélyt a dohányjövédéki igazgatóságtól. Mikor megtudta a dohányjövédéki igazgatóság, hogy Kirecskőben dohányt termesztenek, kiküldte egyik tisztviselőjét több csendőrrrel, hogy pusztítsák el a dohányültetvényeket. Mikor a menyecskék ezt megallozták, fellegyszerkeztek ásóval, kapával, baltával, sorvillával s úgy várták a batárban a hivatalos kirendelést. Az otthonlevő férfiak is külön csoportosultak, de úgy tettek, mintha semmi közük se volna az egészhez. A bizottság megérkezett de látva az asszonyok ellenállását, először békés uton akarta elintézni az ügyet. Mikor ez nem ment, a csendőrök ke. dők visszaszorítani a bátort menyecskéket, de ezek ugyancsak dolgoztak a vasvillával. E közben az egyik asszonyt tejen suította kardjával az egyik csendőr, mire a férjek is közbeléptek. A bizottság látva hogy a férjek revolverekkel vannak fellegyszerkezve, jobbnak találta a visszavonulást, mivel vérengzést nem akart.

— **Phidias vázája.** Angol lapok arról adnak hírt, hogy az athéni British School igazgatójának, Percy Gardnernek sikerült a halhatatlan Phidias egy remekét, a 2490 éves Pandora-vázát a föld mélyéből napvilágra hozni. Ennek a műremeknek rendkívüli szépségét még növeli az a valószínűség, hogy Görögország legnagyobb szobrának, Phidiasnak az alkotása, aki Pallas Athene márvány szobrát és Zeus aranytal rakott eleántesont-szobrát mintázta. Keletkezésének idejét a váza hátsó oldalán lévő leírás mutatja, mely Krisztus előtt az ötödik századból való, tehát abból az időből, mikor Phidias ét továbbá páratlan szépsége arra való, hogy egyenesen töze ered. Kétezeröttszáz év előtt tehát ez a gyönyörű váza valamelyik tempióban szolgált alaminiszmagyűjtésre. A legremekesebb ilyen nemű szobrászati műremek is eibahányodnak e mellett a mesteri műalkotás mellett. Az acropolisi ésatásoknak köszönheti a műértő világ, hogy ez a csodaszép antik emlék napvilágra került. Nem a tempióm hajójában, hanem az úgynevezett szentélyben, amelyben jobbra és balra is több kisebb-nagyobb fülke nyílt, találtak egyéb eszeréptermékek között különféle, szintén szép, de hozzá távolról sem hasonlító vázak között.

— Ha csak annyi volna... De ő az akkor-mányzó sógora.

— Ugy? — mondta Foma megnyult arccal.

— Ugy bizony. Az igazat megvallva, nagy gazember és nagy csaló. S ha ebből a szempontból nézzük a dolgot, meg is érdemelte, amit kapott. De ha azt is tekintetbe vesszük, hogy az a hölgy, akit ön védelmezett, szintén...

— Uram! — mondta Foma határozott hangon s a titkár vállára tette a kezét. — Mindig nagyon tetszettél nekem... s most velem jössz. Ertsem a méltánylom. De ne merj rosszat mondani ő róla. Akármilyen is a ti véleményetek szerint... az enyim szerint... nekem drága... nekem ő a legjobb. Kimondom őszintén... ha már velem jöttél, ne merd bántani. En jónak tartom, tehát jöj.

Ustisev evézte, hogy Foma föl vau indulva s tündöve mondta:

— Furesa ember. Meg kell hagyni.

— En egyszerű vadember vagyok. Megvertem s örülök, hogy megvertem. Történjék bármí.

— Attól félek, hogy rossz vége lesz. Tudja — én is őszintén beszélek, ön is tetszik nekem, ámbár egy kissé veszedelmes a dolog. Egyszer... ki tudja, megint ilyen lovagias kedve támad s még engem is fölfoz.

— Ugyan! Hisz életemben még senkit sem bántottam. Most először — mondta Foma zavartan.

A titkár nevetett.

— Rettenetes ember! Nem szabad útni... rossz dolog... bocssáson meg, de... az igaz, hogy ebben az esetben helyesen eselékedett. Megvert egy kicsapongó, cinikus parazitát... Egy olyan embert, aki a saját unokáceset kirabolta s el tudta kerülni a büntetést.

— No, hála Isten! — mondta Foma örömmel. — Legalább megbüntettém én egy kissé.

(Folytatása következik.)

REGÉNY

SZEGÉNY EMBEREK.

(Foma Gorgyjejev).

Írta: GORKIJ MAXIM.

(41)

Ustisev összecsapta a kezét s elsmorfordult.

— A kokott, ha éppen tudni akarja, olyan asszony, akit meg lehet venni — mondta a kövér ember s közelebb lépett Fomához.

Foma ordított s még mielőtt visszaléphetett volna a kövér ember, a jobbkezevel belekapaszkodott gondör, öszes hajába. Göröcs kézmozdulattal kezdte aztán rázni a fejét s a nagy, nehézkes testet, miközben, a rángatás ütemére, tompán hörögte:

— Ne piszkolj be... senkit... a háta mögött... ha szidod... az arcába mondd... az arcába... az arcába.

Nagy meglepődöttséget érzett, mikor látta, hogy a kövér kezek mint kapkodnak a levegőbe s hogy mint rognak meg ennek a kövér embernek a térdei. Aranyórája kiesezett a zsebéből s a hasán ide-oda lengett. Ereje és ennek az előkelő embernek ilyen megalázása kárörömmel töltötte el, s reszkette a bosszu boldogságtól, végighurcolta a padlón s vad örömeiben ordított. Nagy, megnyugtató érzése támadt, — ki volt elgítve s ledobta magáról azt a terhet, amely mellére nehezedett már olyan régen. Érezte, hogy valaki hátulról megragadja a karját, aztán a hátát, hogy mások a derekát fogják át, hogy a lába ujjára lépnek, de ő nem látott semmit, véres szemmel követte egyre a stét, nehéz tömeget, amely nyögve hajolt meg erős keze alatt. Végre szétválasztották őket s ekkor úgy látta, hogy ez a megvert ember vörös füst közt fekszik a padlón. Haja össze-

volt kuszálva, a lábát mozgatta egyre s nagyon erőlködött, mikor fölkel. Két fekete férfi a karja alá nyúlt, kezei úgy lógtak le, mintha megsebesített szárnyak volnának s egyre zokogott, mikor Fomára kibált:

— Engem nem üt meg senki! Senki! Rendjelem van... Bitang! Oh a bitangi! Nekem gyermekeim vannak... mindenki ismer! A gazember! vadállat... o—o—oh! kihívatlak!

Ustisev Foma fülébe sugta.

— Az Istenért! Menjünk.

— Várj, még egy pofont adok neki — kiáltotta Foma.

De elhurcolták. Szíve hevesen dobogott, füle zugott, de könnyűnek érezte magát s jóleső érzés fogta el. Mikor a klub ajtajához ért, nagyot lélekzett s mosolygva mondta Ustisevnek:

— Megmutattam neki, ugy-e?

— Hallja — mondta most a vidám titkár,

— bocssáson meg, de ez egy kissé sok volt. Még ilyent nem láttam.

— De kérem — felelte Foma — hát nem érdemelte meg a verést? Hát nem gazember?

Hogy lehet ilyent mondani valakiről, a háta meggett? Ha mondani akarok valamit, oda megyek s megmondom... Őszintén. Nyiltam.

— Bocssáson meg... Vigye el az ördög!

Remélem, nem csak az asszony miatt verte meg?

— Azaz, hogy hogyan? Hát miért másért?

— kérdezte Foma csodálkozva.

— Miért? Nem tudom. Talán régi számla...

Istenem, milyen jelenet volt! Sohasem feledtem el.

— Ki ez az ember? — kérdezte Foma s nevetett. — Hogy ordított!

Ustisev merően nézett Fomára.

— Mondja, igazán nem tudja, hogy kit vert meg? S csakugyan csak Pavlovna miatt verte?

— Becsületemre! — mondta Foma.

— No, ezt az ördög sem érti.

Megállt, a vállát vonogatta, a karját lóbálta,

átment a gyalogjáróra s onnan nézte Fomát.

— Megbűnteték érte.

— Bepöröl?

Szerencsés fölledezője az oxfordi muzeum régiség-tárlának ajándékozta, ahol a hasonmái görög régiségek között is az első helyet foglalja el.

KÖZGAZDASÁG

Ipar és kereskedelem.

A petróleum-kartell. A Budapesti Tudósító jelent: Az az értekezlet, amelyet a nevezetesebb kőolajfinomító-cégek Budapesten rendeztek, ismét eredménytelenül oszlott szét. Azokkal a gyárakkal, amelyek a megegyezés elé nehézségeket hártottak, rövid határidőre utalmatot kövölték, mert az ideiglenesen is előrehaladván a tárgyalások immár nem huzhatók, halaszthatók tovább. Együttal letárgyaltak néhány oly kérdést is, amelyek a nyersolajnak a galiciái termelők szövetkezetétől való beszerzésére vonatkoznak.

Magyar vállalkozók ellen. Lembergől táviratok: A galiciái tartománytanács táviratilag fordult Koerber miniszterelnökhez, Wittek és Pientak miniszterekhez, sürgősen kérve, hogy a Sambortól a magyar határig vezető vasútvonal kiépítését bízzák belöldi vállalkozókra és ne adják ki magyar cégnek az árlelési tárgyalás értelmében.

Selyemtenyésztés és méhészet. Csongrádról írják: A selyemtenyésztés és méhészet érdekében Csongrád község képviselőtestületéhez Székely György otáni járásbírói tisztségű ajánlatot adott be, hogy 6 fizet a városnak 600 koronát egy alkalmas hátelekért és ott épít a sajátjából egy selyemtenyésztési és méhészeti mintatelepet s hajlandó díjtalanul tanítani az érdeklődőket. A képviselőtestület legközelebb fog dönteni ebben az ügyben.

A newyorki tőzsde. New-Yorkból jelentik augusztus 7-iki keletet: Egyes értékek árfolyamai emelkedtek a nélkül hogy újabb okok szolgálhattak volna ennek magyarázatát. Ennek mindenesetre megvolt az a következménye, hogy az alapirányzat szilárd maradt és a nélkül, hogy az árfolyamok jelentékenyen befolyásolták volna, realizációk történtek. Zárlatkor az irányzat a forgalom minden ágában szabálytalan volt. Részvényforgalom 650.000 darab.

Szeeszárazak. A kontingens nyersszesz ára Budapestben 39.— korona, áruban 39.60 korona. — Bécsben a kontingentált készárú 39.60 korona pénzben, 40.— korona áruban.

Borjavásár. 1902. évi augusztus hó 8-án. (A budapesti marhavásártól vásár-pénztár részvényláráságtól.) Felhajtás: Belöldi élő borjú 537 drb, leölt borjú — db, bécsi borjú — db, nő-venékmárha — darab, bárány élő 20 darab, leölt bárány — darab. Argyezések. — Belöldi élő borjú I. rendű 84—92 l-ig, kivételes 94 — II. rendű élő borjúkért 68—82 l-ig, I. kilonként, leölt borjú I. r. — l-ig, II. r. — l-től — l-ig, kivét. I. kilonként lejonas nélkül. Rugott borjúkért — l-ig. Növendékmárha — l-től — l-ig, I. r. — l-ig, középminőségű — l-ig, alarendelt — l-ig, I. kilonként. Bárány élő — k. leölt bárány — K. kivételesen ár — k-ig páronként. — Irányzat élénk, az árak szilárdak.

Bertsekonzumvásár. A székesfővárosi sortés-vásár és községőhíd intézősége. Augusztus 8-án. Felhajtás: Zsirsértés, úgy mint Öreg I. rendű 350 kilogramm felül — darab, II. rendű 230—350 kilogramm 6 darab, kanló — darab, silány — darab, fiatal nehéz 300 kilogramm felül 134 darab, közép 220—300 kilogramm 640 darab, könnyű 220 kilogramm 396 darab, süldő — darab, malac 40 kilogramm — darab. Összesen 1176 darab. Husértés úgy mint: nehéz 300 kilogramm felül — darab, könnyű 140—300 kilogramm 7 darab, süldő — darab, malac 40 kilogramm — darab. Összesen 7 darab. Felhajtás Összege 1183 darab. Előző napi maradvány 252 darab. Összesen 1465 darab. Eladatot 1035 darab. Maradvány 430 darab. A vásár irányzata élénk. — Következő árak jegyzetettek: Zsirsértés: Öreg I. rendű 350 kilogramm felül — fillérig, II. rendű 230—350 kilogramm — fillérig, kanló — fillérig, silány — fillérig, fiatal nehéz 300 kilogramm felül 90—94 fillérig, fiatal közép 220—300 kilogramm 86—94 fillérig, fiatal könnyű 220 kilogramm 73—86 fillérig, süldő — fillérig, malac — fillérig, Husértés: Nehéz 300 kilogramm felül — fillérig, könnyű 140—300 kilogramm — fillérig, süldő — fillérig, malac 40 kilogramm — fillérig, fillérig, kilogrammonként élőszilyban.

A budapesti gabonátözsde.

Budapest, augusztus 8.

Szilárd irányzat és jó vételkődb mellett 32.000 méterfésza buza került a forgalomba 5—10 fillérral magasabb árakon.

Rozs változatlan maradt. Zab és tengeri ártartó. Repcében nem volt forgalom.

Eladatot: Buza. Tiszavidéki: 560 mm. 82.5 k. 7 K. 62 1/2 l., 300 mm. 83 k. 7 K. 69 l., 1000 mm. 82 k. 7 K. 62 l., 500 mm. 82 k. 7 K. 62 l., 400 mm. 82 k. 7 K. 62 l., 400 mm. 82 k. 7 K. 62 l., 100 mm. 82 k. 7 K. 60 l., 200 mm. 82 k. 7 K. 65 l., 300 mm. 82 k. 7 K. 63 1/2 l., 100 mm. 80.5 k. 7 K. 60 l., 200 mm. 80.5 k. 7 K. 60 l.,

300 mm. 81 k. 7 K. 55 l., 500 mm. 81 k. 7 K. 60 l., 100 mm. 81 k. 7 K. 60 l., 200 mm. 80 k. 7 K. 60 l., 100 mm. 81 k. 7 K. 60 l., 500 mm. 81 k. 7 K. 60 l., 200 mm. 81 k. 7 K. 62 1/2 l., 300 mm. 81 k. 7 K. 55 l., 350 mm. 81 k. 7 K. 47 1/2 l., 700 mm. 81 k. 7 K. 55 l., 300 mm. 81 k. 7 K. 55 l., 100 mm. 80.5 k. 7 K. 45 l., 100 mm. 80 k. 7 K. 60 l., 100 mm. 81 k. 7 K. 50 l., 150 mm. 80 k. 7 K. 35 l., 300 mm. 80 k. 7 K. 22 1/2 l., 150 mm. 8 k. 7 K. 35 l., 200 mm. 80 k. 7 K. 45 l., 200 mm. 80 k. 7 K. 48 1/2 l., 200 mm. 80 k. 7 K. 60 l., 400 mm. 80 k. 7 K. 35 l., 500 mm. 79 k. 7 K. 32 1/2 l., 300 mm. 79 k. 7 K. 47 1/2 l., 500 mm. 78.5 k. 7 K. 20 l.

Fehérmegyei: 300 mm. 78.5 k. 7 K. 30 l. malomba. **Pestmegyei:** 200 mm. 80 k. 7 K. 52 1/2 l., 100 mm. 81.5 k. 7 K. 45 l., 100 mm. 81 k. 7 K. 45 l., 300 mm. 80 k. 7 K. 25 l., 400 mm. 80 k. 7 K. 35 l., 200 mm. 80 k. 7 K. 50 l., 200 mm. 80 k. 7 K. 25 l., 500 mm. 80 k. 7 K. 35 l., 100 mm. 80 k. 7 K. 45 l., 100 mm. 79 k. 7 K. 15 l., 100 mm. 77 k. 6 K. 90 l. **Buda:** 200 mm. 77.5 k. 7 K. — l. **Bansági:** 500 mm. 81 k. 7 K. 55 l., 1000 mm. 78.5 k. 7 K. 25 l. Budára. **Becsereket:** 3000 mm. 78 k. 6 K. 90 l., szept. szállításra.

Bácska: 200 mm. 79.5 k. 7 K. 35 l. **Szt.-Tamási:** 3200 mm. 78.8 k. 7 K. 30 l. **Mind három hónapra.** **Rozs.** 100 mm. 6 K. 15 l., három hónapra, 100 mm. 6 K. — l., 300 mm. 6 K. 0.5 l., 100 mm. 6 K. — l., 1200 mm. 5 K. 92 1/2 l., paritás. **Zab:** 100 mm. 5 K. 90 l., 100 mm. 5 K. 85 l., 100 mm. 5 K. 85 l., 100 mm. 5 K. 85 l., 100 mm. 5 K. 72 1/2 l., 100 mm. 5 K. 55 l. paritás. **Repece:** 100 mm. 10.150 K., paritás. **Középminőség mellett.** **A készárú hivatalos jegyzése a budapesti ár- és értéktözsde s okási szerint készpénzben 50 kilogrammonként. — A minőség hektoliterenként és kilogrammonként.**

Buza	Kilós	Kilogramma ára		Kilós	Kilogramma ára	
		K-tól	K-ig		K-tól	K-ig
Tiszavidéki új	16	0	0	61	7.25	7.46
	77	0	0	61	7.86	7.85
	78	7.10	7.35	62	—	—
	79	7.15	7.35	62	—	—
Fehérmegyei	76	0	0	60	7.20	7.40
	77	0	0	61	7.30	7.60
	78	7.05	7.25	62	—	—
	79	7.10	7.30	62	—	—
Pestvidéki	76	0	0	60	7.15	7.40
	77	0	0	61	7.25	7.60
	78	7.05	7.15	62	—	—
	79	7.10	7.30	62	—	—
Bánási	76	0.90	7.30	60	0	0
	77	0	0	61	0	0
	78	0.95	7.05	62	—	—
	79	0.95	7.15	62	—	—
Bécsi	76	0	0	60	0	0
	77	0.95	7.05	61	0	0
	78	0.95	7.15	62	—	—
	79	0	0	—	—	—

Egyéb gabonafélék		Kilós	Kilogramma ára	
			K-tól	K-ig
Rozs	új esztrondú	70—75	6.0	6.2
	mésztrondú		6.25	6.35
Arpa	lakarmány	60—62	6.25	6.40
	égetni való	62—64	6.15	6.25
Zab	szőkecsere való	40—42	0	0
	—	39—41	0	0
Tengeri	bánási		0	0
	—		0	0
Repece	új káposzta		10.15	10.35
	—		9.30	9.55
Köles	—		0	0

A határközvetlet folyamán a következő kölcsök kúrtékek:

Októberi buza 1902.	6.73—6.67—6.71
Áprilisi buza 1903.	7.04—7.04—7.07—7.05
Októberi rozs 1902.	5.75—5.81—5.79—5.70
Áprilisi rozs 1903.	6.06—6.09—6.06
Októberi zab 1902.	5.44—5.42
Áprilisi zab 1903.	5.66—5.65—5.68
Aug. tengeri 1902.	0.—
Májusi tengeri 1903.	5.21—5.22—5.15—5.13
Augusztusi repce 1902.	—

Déli egy órák a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a tőzsdén:

Októberi buza 1902.	6.69	6.70
Áprilisi buza 1903.	7.03	7.04
Októberi rozs 1902	5.78	5.79
Áprilisi rozs 1903.	6.04	6.05
Októberi zab 1902.	5.42	5.43
Áprilisi zab 1903.	5.67	5.68
Augusztusi tengeri 1902.	0.	0.
Májusi tengeri 1903.	5.12	5.13
Augusztusi repce 1902.	—	—

Délután fél 5 órakor zárul:

Buza októberre 1902.	6.70	6.71
Áprilisi buza 1903.	7.05	7.06
Októberi rozs 1902.	5.79	5.80
Áprilisi rozs 1903.	6.05	6.06
Októberi zab 1902.	5.41	5.42
Áprilisi zab 1903.	5.65	5.66
Augusztusi tengeri 1902.	0.	0.
Májusi tengeri 1903.	5.13	5.14
Augusztusi repce 1902.	—	—

A budapesti értéktözsde.

A mai tőzsde szilárd irányzattal indult, később azonban az üzletésüld és bécsi eladások következtében a forgalomba került értékek csökkentek és kedvtelen hangulattal zárultak. Valuta és érváltó változatlan. **Értéktözsde.** Osztrák hitelrészvény 688.75—690.75. Magyar hitelrészvény 732.50—734.—. Leszámlítolbank részvény 465.70—469.—. Jelzálogbank részvény 452.75—453.—. Államvasuti részvény 713.75—715.75. Városi villamos vasut részvény 332.50—334.— korona.

A déli tőzsdén a következő értékekben volt forgalom: Koronajáradék 97.80 százalék. Bankgyesületi részvény 94.—96.—. Magyar Hitelbank részvény 732.50—733.60. Jelzálogbank részvény 482.—484.50. Leszámlítolbank részvény 467.65—468.50. Osztrák hitelrészvény 687.75—688.75. Kereskedelmi bank részvény 2604. Magyar Asphalt részvény 185.—190.—. Salgótarjáni közszénbányarészvény 642.—644.—. Ganz-tele vasúttele részvény 2095.—2125.—. Rimamurányi vasut részvény 501.50—502.50. Adria Hajózási részvény 443.—447.—. Közúti vaspálya részvény 638.50—639.50. Városi villamos vasut részvény 330.—. Államvasut részvény 712.50—713.75 korona.

A 4 órai zárlatkor maradt: Osztrák hitelrészvény 688.75. Magyar hitelrészvény 733.—. Leszámlítolbank részvény 468.50. Rimamurányi vasut 501.50. Osztrák-Magyar államvasuti részvény 713.55. Közúti vasut részvény 638.50. Villamos vasut 330.50 korona.

A budapesti terménytözsde.

A terményüzletben a szezonserű hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a terményüzleti árjegyző-bizottság hivatalosan a következő árnyalásokat állapította meg:

Jegyzetek: Heremag: lucerna magyar —, korona, vörös aprószemű —, korona, vörös erdélyi —, korona, vörös bányási —, korona, középszemű —, korona, nagy szemű —, korona. Disznózsír: budapesti 69.—69.50 korona, vidéki —, korona. Táblaszalonna: légszárazított vidéki —, korona, városi 4 darabos 60.—60.50 korona, 3 darabos 63.—63.50 korona. Üstölt —, korona. Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség 9.75—10.25 korona, 120 darabos —, korona, 100 darabos 13.25—13.50 korona, 85 darabos 17.50—17.75 korona, azonnali szállításra. Szerbiai szokás szerinti minőség 9.50—10.— korona, 100 darabos 13—13.25.— korona, 85 darabos 17.25—17.50 korona. Szilva: szlavóniai 16.25—16.75 korona, szerbiai 14.—14.50 korona, azonnali való szállításra.

A bécsi gabonátözsde.

Bécs, augusztus 8. (A Budapesti Napló telefontelentése.) A készárú piacán ma sem volt kiterjedtebb üzlet. Buza és rozs iránt a fogasztás részéről vásárlási kedv mutatkozott, azonban kínálat nem volt. A forgalom kezdeményezés hiányában nagyon csendes leolvasu volt és az irányzat eleinte inkább még hanyatlott. Buza észre 6.96—6.97, rozs észre 6.08—6.12, zab észre 5.70—5.71 korona.

Zárlatkor: Buza tavaszra 7.34—7.35, rozs tavaszra 6.40—6.42, tengeri július-augusztusra 5.30—5.32, tengeri szeptember-októberre 5.38—5.40, repce augusztus-szeptemberre 10.70—10.80 korona.

A bécsi értéktözsde.

Az előtőzsdén csöndes volt a forgalom, az irányzat gyöngye.

A déli tőzsdén tartott a gyöngye irányzat.

Zárlatkor változatlan kedveltség uralkodott.

Bécs, augusztus 8. (Magyar értéktözsde) 4 1/2%-os aranyjárdék 121.30. Liszai és szegedi kölesön sorsjegy 102.50. Magyar vasut kölesön ezüstben 100.—. Magyar keleti vasuti állami kötvény 118.80. Magyar ércszármék és penzváltóbank 468.80. Rimamurányi vasut részvény 501.50. Magyar koronajáradék 97.85. 4 1/2%-os Magyar földérm. kötvény 97.50. Magyar hitelbank részvény 731.50. Magyar nyeregmű közpén. sorsjegy 204.—. Kassa-oderbergi vasut részvény —. Magya. csekek bank —. Magyar csekek bank 1320.—. Bécs, augusztus 8. (Osztrák értéktözsde) 4 1/2%-os papírjárdék 101.90. 4 1/2%-os osztr. aranyjárdék 121.55. 1890-os sorsjegy 152.30. Osztrák hitelsorsjegy 428.—. Osztrák-osztrák bank —. Bécsi bankgyesület 454.50. Osztrák-Magyar bank 1596.—. Déli vasut 67.—. Dunagőzpályázás részvény 936.—. Dohányrészvény 294.75. Császár és királyi arany 11.33. Német bankváltók 117.05. 4 1/2%-os ezüst járadék 101.80. Osztrák koronajárdék 99.80. 1884-iki sorsjegy 210.—. Osztrák hitelrészvény 688.75. Unionbank 542.—. Osztrák Lángerekek 420.50. Osztrák-Magyar államvasut 712.25. Elbavölgyi vasut 464.—. Alpesi bányarészvény 399.—. 20 irak, arany 19.67. Londoni váltó 238.85. Bécsi Irányváltó Lit B. —. Bécsi Irányváltó Lit A. —. Lipót kohó 372.—. Az irányzat nyomott.

Bécs, augusztus 8. (A Budapesti Napló tudósítójának telefontelentése.) A délutáni magánforgalomban a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 687.75. Magyar hitelrészvény 732.—. Angol-Osztrák bank 279.—. Bécs bankgyesület 455.—. Union bank 543.—. Landerbank 421.50. Osztrák-magyar államvasut részvény 713.—. Déli vasut 67.75. Elbavölgyi vasut 465.—. Részamnyugati vasut részvény —. Dohányrészvény 295.—. Rimamurányi vasut 502.—. Alpesi bányarészvény 399.50. Májusi járadék 101.90. Magyar korona járadék 97.85. 1600k sorsjegy 111.75. Német birodalmi mária 117.11—117.15. Napocindor 18.06.

Külföldi értéktözsde.

Berlin, augusztus 8. (Tőzsdéi tudósítás.) A dtüszdorfi vas-és széniparcról szóló kedvezőtlen jelentése, valamint arra a hírre, hogy az amerikai acélarak estek, kohó-részvények roszabbul indultak, ami növelte a kedvtelenséget úgy, hogy az üzletmenet csaknem egészen fennakadt. A csekély forgalom mérsékelt árfolyamgyengüléssel járt. A másodközi tőzsdéiben a napi spekuláció fedezetlen jelentékeny javulást idéztek elő a bányapiacban. Magánleszámlítási kamat 1 1/2%.

Berlin, augusztus 8. (Zárlat.) 4 1/2%-os papírjárdék —. 4 1/2%-os osztrák aranyjárdék 103.75. Elbavölgyi vasut 117.90. Magyar koronajárdék 95.50. Osztrák-magyar államvasut 153.—. Kassa-oderbergi vasut —. Bécsi váltóár 85.35. Magyar vasut berunzási kölesön 110.10. Alpesi bányarészvény —.

Minden sző egyzseri beiktatása nonpareille betűkből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

ARTICULUM HIRDETÉSEK

A hirdetések díjmentesen ad felvilágosítást a kiadóhivatal: József-körút 18. szám.

Levélbeli tudakozásra ingyen adunk felvilágosítást, csak a válasza szükséges bélyeget kell mellékelni.

Apró hirdetések... Teréz-körút 54. szám alatt.

Deutch Miksa... Eckstein Bernát... Engelmann Már...

Franké Pál... Goldner Jozsef... Goldgruber Mór...

Goldner Jozsef... Goldgruber Mór... Haasenstein és Vogler...

Haasenstein és Vogler... Jambrikovits... Kernberg Rozália...

Kernberg Rozália... Leopold Gyula... Mosse Rudolf...

Mosse Rudolf... Mezei Antal... Nemetsch A. J...

Nemetsch A. J... Nij Nagel Ottó... Rebonczik Hanna...

Rebonczik Hanna... Sikray Samu... Sopronyi V...

Sopronyi V... Szántó Mór... Schwarz József...

Schwarz József... Schönbald Ferenc... Tenczer Gyula...

Tenczer Gyula... Toldi Lajos... Weitzenfeld Jakab...

Weitzenfeld Jakab... Zipsér és König... Árva vadaski...

Árva vadaski... Egy fiatal... Kertes házat...

Kertes házat... KINÁLAT... Képezdésznő...

Képezdésznő... Miksa!... Hildató!

Hildató!... Hölgyetm!... Tanit...

Tanit... Csinos kis szoba... Fodrász...

Fodrász... Csinos kis szoba... Tanit...

Tanit... Csinos kis szoba... Fodrász...

Fodrász... Csinos kis szoba... Tanit...

Tanit... Csinos kis szoba... Fodrász...

Fodrász... Csinos kis szoba... Tanit...

Tanit... Csinos kis szoba... Fodrász...

Fodrász... Csinos kis szoba... Tanit...

Tanit... Csinos kis szoba... Fodrász...

Fodrász... Csinos kis szoba... Tanit...

Szombaton... Discortnek... Gyógyserzés...

Gyógyserzés... Tanári állás... Boroshordok...

Boroshordok... Eladó uriak... Csinos...

Csinos... Cimbalmozni... Boroshordok...

Boroshordok... Eladó uriak... Csinos...

Csinos... Cimbalmozni... Boroshordok...

Boroshordok... Eladó uriak... Csinos...

Csinos... Cimbalmozni... Boroshordok...

Boroshordok... Eladó uriak... Csinos...

Csinos... Cimbalmozni... Boroshordok...

Boroshordok... Eladó uriak... Csinos...

Csinos... Cimbalmozni... Boroshordok...

Boroshordok... Eladó uriak... Csinos...

Csinos... Cimbalmozni... Boroshordok...

Boroshordok... Eladó uriak... Csinos...

Csinos... Cimbalmozni... Boroshordok...

Boroshordok... Eladó uriak... Csinos...

Csinos... Cimbalmozni... Boroshordok...

Boroshordok... Eladó uriak... Csinos...

Csinos... Cimbalmozni... Boroshordok...

Boroshordok... Eladó uriak... Csinos...

Csinos... Cimbalmozni... Boroshordok...

Boroshordok... Eladó uriak... Csinos...

Csinos... Cimbalmozni... Boroshordok...

Boroshordok... Eladó uriak... Csinos...

Csinos... Cimbalmozni... Boroshordok...

Boroshordok... Eladó uriak... Csinos...

Nagyon elegáns... Aszfaltozást, természetesen aszfalttal...

Aszfaltozást, természetesen aszfalttal... Ajtók, ablakok... Eisler Arminál...

Eisler Arminál... Pályázati hirdetés... Ajtók, ablakok...

Ajtók, ablakok... Pályázati hirdetés... Ajtók, ablakok...

Ajtók, ablakok... Pályázati hirdetés... Ajtók, ablakok...

Ajtók, ablakok... Pályázati hirdetés... Ajtók, ablakok...

Ajtók, ablakok... Pályázati hirdetés... Ajtók, ablakok...

Ajtók, ablakok... Pályázati hirdetés... Ajtók, ablakok...

Ajtók, ablakok... Pályázati hirdetés... Ajtók, ablakok...

Ajtók, ablakok... Pályázati hirdetés... Ajtók, ablakok...

Ajtók, ablakok... Pályázati hirdetés... Ajtók, ablakok...

Ajtók, ablakok... Pályázati hirdetés... Ajtók, ablakok...

Ajtók, ablakok... Pályázati hirdetés... Ajtók, ablakok...

Ajtók, ablakok... Pályázati hirdetés... Ajtók, ablakok...

Ajtók, ablakok... Pályázati hirdetés... Ajtók, ablakok...

Ajtók, ablakok... Pályázati hirdetés... Ajtók, ablakok...

Ajtók, ablakok... Pályázati hirdetés... Ajtók, ablakok...

Ajtók, ablakok... Pályázati hirdetés... Ajtók, ablakok...

Ajtók, ablakok... Pályázati hirdetés... Ajtók, ablakok...

Ajtók, ablakok... Pályázati hirdetés... Ajtók, ablakok...

Ajtók, ablakok... Pályázati hirdetés... Ajtók, ablakok...

Ajtók, ablakok... Pályázati hirdetés... Ajtók, ablakok...

Ajtók, ablakok... Pályázati hirdetés... Ajtók, ablakok...

Ajtók, ablakok... Pályázati hirdetés... Ajtók, ablakok...

Ajtók, ablakok... Pályázati hirdetés... Ajtók, ablakok...

Ajtók, ablakok... Pályázati hirdetés... Ajtók, ablakok...

Ajtók, ablakok... Pályázati hirdetés... Ajtók, ablakok...

Butorok... Szabaldalmakat... PATAKY H. és W. utóda...

PATAKY H. és W. utóda... Butorok... Szabaldalmakat...

Butorok... Szabaldalmakat... PATAKY H. és W. utóda...

PATAKY H. és W. utóda... Butorok... Szabaldalmakat...

Butorok... Szabaldalmakat... PATAKY H. és W. utóda...

PATAKY H. és W. utóda... Butorok... Szabaldalmakat...

Butorok... Szabaldalmakat... PATAKY H. és W. utóda...

PATAKY H. és W. utóda... Butorok... Szabaldalmakat...

Butorok... Szabaldalmakat... PATAKY H. és W. utóda...

PATAKY H. és W. utóda... Butorok... Szabaldalmakat...

Butorok... Szabaldalmakat... PATAKY H. és W. utóda...

PATAKY H. és W. utóda... Butorok... Szabaldalmakat...

Butorok... Szabaldalmakat... PATAKY H. és W. utóda...

PATAKY H. és W. utóda... Butorok... Szabaldalmakat...

Butorok... Szabaldalmakat... PATAKY H. és W. utóda...

PATAKY H. és W. utóda... Butorok... Szabaldalmakat...

Butorok... Szabaldalmakat... PATAKY H. és W. utóda...

PATAKY H. és W. utóda... Butorok... Szabaldalmakat...

Butorok... Szabaldalmakat... PATAKY H. és W. utóda...

PATAKY H. és W. utóda... Butorok... Szabaldalmakat...

Butorok... Szabaldalmakat... PATAKY H. és W. utóda...

PATAKY H. és W. utóda... Butorok... Szabaldalmakat...

Butorok... Szabaldalmakat... PATAKY H. és W. utóda...

PATAKY H. és W. utóda... Butorok... Szabaldalmakat...

Butorok... Szabaldalmakat... PATAKY H. és W. utóda...

PATAKY H. és W. utóda... Butorok... Szabaldalmakat...

Butorok... Szabaldalmakat... PATAKY H. és W. utóda...

azaltakarovák... Fischer J. szak és ponyva...

Fischer J. szak és ponyva... Cipő crème... Lampel-Wodianer-féle...

Lampel-Wodianer-féle... Cipő crème... Lampel-Wodianer-féle...

Lampel-Wodianer-féle... Cipő crème... Lampel-Wodianer-féle...

Lampel-Wodianer-féle... Cipő crème... Lampel-Wodianer-féle...

Lampel-Wodianer-féle... Cipő crème... Lampel-Wodianer-féle...

Lampel-Wodianer-féle... Cipő crème... Lampel-Wodianer-féle...

Lampel-Wodianer-féle... Cipő crème... Lampel-Wodianer-féle...

Lampel-Wodianer-féle... Cipő crème... Lampel-Wodianer-féle...

Lampel-Wodianer-féle... Cipő crème... Lampel-Wodianer-féle...

Lampel-Wodianer-féle... Cipő crème... Lampel-Wodianer-féle...

Lampel-Wodianer-féle... Cipő crème... Lampel-Wodianer-féle...

Lampel-Wodianer-féle... Cipő crème... Lampel-Wodianer-féle...

Lampel-Wodianer-féle... Cipő crème... Lampel-Wodianer-féle...

Lampel-Wodianer-féle... Cipő crème... Lampel-Wodianer-féle...

Lampel-Wodianer-féle... Cipő crème... Lampel-Wodianer-féle...

Lampel-Wodianer-féle... Cipő crème... Lampel-Wodianer-féle...

Lampel-Wodianer-féle... Cipő crème... Lampel-Wodianer-féle...

Lampel-Wodianer-féle... Cipő crème... Lampel-Wodianer-féle...

Lampel-Wodianer-féle... Cipő crème... Lampel-Wodianer-féle...

Lampel-Wodianer-féle... Cipő crème... Lampel-Wodianer-féle...

Lampel-Wodianer-féle... Cipő crème... Lampel-Wodianer-féle...

Lampel-Wodianer-féle... Cipő crème... Lampel-Wodianer-féle...

Lampel-Wodianer-féle... Cipő crème... Lampel-Wodianer-féle...

Lampel-Wodianer-féle... Cipő crème... Lampel-Wodianer-féle...

Lampel-Wodianer-féle... Cipő crème... Lampel-Wodianer-féle...

Lampel-Wodianer-féle... Cipő crème... Lampel-Wodianer-féle...

szakrolát... minden szűben, bédogdoboz...

szakrolát... minden szűben, bédogdoboz... Cipő crème...

Cipő crème... minden szűben, bédogdoboz... Lampel-Wodianer-féle...

Lampel-Wodianer-féle... minden szűben, bédogdoboz... Cipő crème...

Cipő crème... minden szűben, bédogdoboz... Lampel-Wodianer-féle...

Lampel-Wodianer-féle... minden szűben, bédogdoboz... Cipő crème...

Cipő crème... minden szűben, bédogdoboz... Lampel-Wodianer-féle...

Lampel-Wodianer-féle... minden szűben, bédogdoboz... Cipő crème...

Cipő crème... minden szűben, bédogdoboz... Lampel-Wodianer-féle...

Lampel-Wodianer-féle... minden szűben, bédogdoboz... Cipő crème...

Cipő crème... minden szűben, bédogdoboz... Lampel-Wodianer-féle...

Lampel-Wodianer-féle... minden szűben, bédogdoboz... Cipő crème...

Cipő crème... minden szűben, bédogdoboz... Lampel-Wodianer-féle...

Lampel-Wodianer-féle... minden szűben, bédogdoboz... Cipő crème...

Cipő crème... minden szűben, bédogdoboz... Lampel-Wodianer-féle...

Lampel-Wodianer-féle... minden szűben, bédogdoboz... Cipő crème...

Cipő crème... minden szűben, bédogdoboz... Lampel-Wodianer-féle...

Lampel-Wodianer-féle... minden szűben, bédogdoboz... Cipő crème...

Cipő crème... minden szűben, bédogdoboz... Lampel-Wodianer-féle...

Lampel-Wodianer-féle... minden szűben, bédogdoboz... Cipő crème...

Cipő crème... minden szűben, bédogdoboz... Lampel-Wodianer-féle...

Lampel-Wodianer-féle... minden szűben, bédogdoboz... Cipő crème...

Cipő crème... minden szűben, bédogdoboz... Lampel-Wodianer-féle...

Lampel-Wodianer-féle... minden szűben, bédogdoboz... Cipő crème...

Cipő crème... minden szűben, bédogdoboz... Lampel-Wodianer-féle...

Lampel-Wodianer-féle... minden szűben, bédogdoboz... Cipő crème...

Cipő crème... minden szűben, bédogdoboz... Lampel-Wodianer-féle...

Butor... csak jó minőségű... Hálószoba, kredenc, szőnyeg...

Butor... csak jó minőségű... Hálószoba, kredenc, szőnyeg...

Butor... csak jó minőségű... Hálószoba, kredenc, szőnyeg...

Butor... csak jó minőségű... Hálószoba, kredenc, szőnyeg...

Butor... csak jó minőségű... Hálószoba, kredenc, szőnyeg...

Butor... csak jó minőségű... Hálószoba, kredenc, szőnyeg...

Butor... csak jó minőségű... Hálószoba, kredenc, szőnyeg...

Butor... csak jó minőségű... Hálószoba, kredenc, szőnyeg...

Butor... csak jó minőségű... Hálószoba, kredenc, szőnyeg...

Butor... csak jó minőségű... Hálószoba, kredenc, szőnyeg...

Butor... csak jó minőségű... Hálószoba, kredenc, szőnyeg...

Butor... csak jó minőségű... Hálószoba, kredenc, szőnyeg...

Butor... csak jó minőségű... Hálószoba, kredenc, szőnyeg...

Butor... csak jó minőségű... Hálószoba, kredenc, szőnyeg...

Butor... csak jó minőségű... Hálószoba, kredenc, szőnyeg...

Butor... csak jó minőségű... Hálószoba, kredenc, szőnyeg...

Butor... csak jó minőségű... Hálószoba, kredenc, szőnyeg...

Butor... csak jó minőségű... Hálószoba, kredenc, szőnyeg...

Butor... csak jó minőségű... Hálószoba, kredenc, szőnyeg...

Butor... csak jó minőségű... Hálószoba, kredenc, szőnyeg...

Butor... csak jó minőségű... Hálószoba, kredenc, szőnyeg...

Butor... csak jó minőségű... Hálószoba, kredenc, szőnyeg...

Butor... csak jó minőségű... Hálószoba, kredenc, szőnyeg...

Butor... csak jó minőségű... Hálószoba, kredenc, szőnyeg...

Butor... csak jó minőségű... Hálószoba, kredenc, szőnyeg...

Butor... csak jó minőségű... Hálószoba, kredenc, szőnyeg...

Butor... csak jó minőségű... Hálószoba, kredenc, szőnyeg...